

פתרון מורחב- הדין הדיוני- דצמבר 2019

1 עמי ותמי נאשמים בביצוע בצוותא של פריצה והתפרצות לביתה של קשישה וגניבת ממתקים בשני כתבי אישום נפרדים) אחד נגד עמי ואחד נגד תמי) בבתי משפט שונים. עמי הורשע במשפטו בעבירות אלה כמבצע בצוותא. התובעת במשפט של תמי מבקשת להוכיח את מעורבותה של תמי באמצעות הכרעת הדין שבה הורשע עמי.

מה הדין?

- א. הכרעת הדין עשויה לשמש ראיה לכאורה בלבד למעורבותה של תמי.
- ב. הכרעת הדין עשויה לשמש ראיה חלוטה למעורבותה של תמי.
- ג. הכרעת הדין עשויה לשמש ראיה לכאורה למעורבותה של תמי רק לאחר שפסק הדין במשפטו של עמי יהפוך חלוט.
- ד. הכרעת הדין אינה עשויה לשמש ראיה למעורבותה של תמי.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 42 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

קבילות פסק דין

42. (א) הממצאים והמסקנות של פסק דין חלוט במשפט פלילי, המרשיע את הנאשם, יהיו קבילים במשפט אזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם אם המורשע או חליפו או מי שאחריותו נובעת מאחריות המורשע, ובכלל זה מי שחב בחובו הפסוק, הוא בעל דין במשפט האזרחי.

יישום:

קבילות פסק דין פלילי - ניתן להשתמש בממצאים ובמסקנות פס"ד פלילי מרשיע כראיה לכאורה לאמור בהם

בהתקיים מספר תנאים:

שימוש בממצאים של הכרעת הדין (ולא גזר הדין), פסק הדין שניתן – מרשיע וחלוט.

בנוסף:

1. השימוש בהם נעשה במשפט אזרחי;

2. המורשע הוא בעל דין במשפט האזרחי (או חליפו או מי שאחריותו נובעת מאחריות המורשע, ובכלל זה מי שחב בחובו הפסוק).

משפטה של תמי הוא פלילי (ואינו אזרחי – שהרי מוגש כתב אישום). לכן הכרעת הדין של עמי אינה עשויה לשמש ראיה למעורבותה של תמי בפריצה והתפרצות וגניבת הממתקים מביתה של הקשישה.

הרחבה

42א(1) הוראות סעיף 42א(א) יחולו גם על פסק דין חלוט במשפט פלילי של בית משפט צבאי (ביהודה ושומרון)

42א(ב) הוראות סעיף זה אינן חלות על –

(1) פסק דין של בית משפט עירוני שלא ניתן מאת שופט של בית משפט שלום;

(2) ממצאים ומסקנות שבגזר הדין, להבדיל מהכרעת הדין.

2 לאחר ששלום ריצה עונש מאסר עולם בגין עבירת הרצח ונפטר סמוך לאחר מכן, אחותו גילתה ראייה חדשה, והיא מעוניינת להגיש בקשה למשפט חוזר.

מה הדין?

- א. לא ניתן להגיש בקשה למשפט חוזר לאחר ריצוי עונש המאסר בפועל.
- ב. לא ניתן להגיש בקשה למשפט חוזר לאחר פטירת הנידון.
- ג. רק בת זוגו וילדיו של שלום, או היועץ המשפטי לממשלה, רשאים להגיש בקשה למשפט חוזר לאחר פטירתו.
- ד. אחותו של שלום רשאית להגיש בקשה למשפט חוזר לאחר פטירתו.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.
משפט חוזר

(א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה :....
(2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון ;

...
(ב) הרשות לבקש משפט חוזר נתונה לנידון וליועץ המשפטי לממשלה ; מת הנידון - תהיה הרשות האמורה גם לבן-זוגו ולכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו.

יישום :

ניתן להגיש בקשה למשפט חוזר כאשר מתקיימים 3 תנאים מצטברים : משפט פלילי + פס"ד חלוט + מרשיע.
בעניינו – מתקיים.

הזכאים להגיש בקשה לקיום משפט חוזר :

- (1) הנידון.
- (2) היועמ"ש.
- (3) מת הנידון – בן זוג/צאצאים/הורים/אחים. לכן אחותו של שלום יכולה להגיש הבקשה.

הרחבה-משפט חוזר בעניין פלילי

בקשה למשפט חוזר ניתן להגיש כאשר מתקיימים כל התנאים הבאים :

- פס"ד חלוט
 - מרשיע
 - במשפט הפלילי
 - ומתקיים אחד מאלה :
1. נפסק כי ראייה יסודה בשקר, ואילולא ראייה זו תוצאות המשפט היו משתנות לטובת הנידון
 2. הוצגו עובדות/ראיות חדשות, העשויות לשנות תוצאות המשפט לטובת הנידון
 3. הורשע אדם אחר, וכעת נראה שהנידון שהורשע כלל לא ביצע את העבירה
 4. נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין.
- הבקשה מוגשת לנשיא העליון, שנותן את ההחלטה / משנהו/ שופט עליו שקבע
הזכאים להגיש בקשה לקיום משפט חוזר :

1. הנידון
2. היועמ"ש
3. הנידון מת- יוכל בן זוג/צאצאים/הורים/אחים.

3 לפי הדין הישראלי, מה מעמדו של פסק דין שניתן כדין בבית המשפט בשווייץ בידי שופט מוסמך?

- א. תעודה ציבורית בלבד.
- ב. תעודת עובד ציבור בלבד.
- ג. תעודה ציבורית ותעודת עובד ציבור.
- ד. לא תעודה ציבורית ולא תעודת עובד ציבור.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 29 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

הגדרות

29. בסימן זה –....

"תעודה ציבורית" - תעודה של אחד הגופים המנויים להלן שהיא מעשה חקיקה, שיפוט או ביצוע, או רשומה של מעשה כאמור, או שהיא חלק מן הרשומות הרשמיות של אחד הגופים המנויים להלן, ובכלל זה תעודה המוחזקת כרשומה, בין שנעשתה בדרך רשמית ובין בדרך אחרת; ואלה הגופים:

- (1) מדינת ישראל או הרשות הריבונית של שטח ארץ שמחוץ לישראל;
 - (2) משרדי הממשלה, רשות מקומית, בית משפט, בית דין, גוף אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית, נוטריון או כל גוף רשמי אחר של ישראל או של שטח ארץ שמחוץ לישראל (להלן מוסדות);
 - (3) עובד המדינה, עובד רשות ריבונית של שטח ארץ שמחוץ לישראל או עובד מוסד (להלן - פקיד);
- "מדפיס רשמי" –

- (1) לגבי ישראל - המדפיס הממשלתי או מי שהוכח כי הוא מורשה רשמית להדפיס את התעודה הנדונה או תעודות מן הסוג הנדון;
- (2) לגבי שטח ארץ שמחוץ לישראל - כל מדפיס שהוכח כי הוא המדפיס בשביל הממשלה או הרשות הריבונית של אותו שטח ארץ או מורשה כאמור בפסקה (1).

יישום:

תעודה ציבורית = תעודה המעידה על מעשה חקיקה/שיפוט/ביצוע א תעודה שהינה חלק מרשומותיו הרשמיות של:

- מדינת ישראל או מדינה זרה.
- משרדי הממשלה, רשות מקומית, בית משפט, בית דין, גוף אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית, נוטריון או כל גוף רשמי אחר של ישראל או מדינה זרה.
- עובד המדינה או עובד מדינה זרה.

לכן, פסק דין של מעשה שיפוט שנעשתה ע"י מדפיס שהוכח כי הוא המדפיס בשביל הממשלה או הרשות הריבונית של אותו שטח ארץ או מורשה- מהווה תעודה ציבורית.

בענייננו, פס"ד שניתן כדין (ע"י המדפיס המורשה-ביהמ"ש) בשווייץ, מהווה תעודה ציבורית.

הרחבה- תעודה ציבורית

דוגמאות לתעודה ציבורית-
תעודת לידה, תעודת פטירה, תעודת זהות, פרוטוקול משפט, דרכון, אישור נוטריוני.
לשים לב- הודעה הנרשמת על ידי שוטר אינה נחשבת לתעודה ציבורית.

דוח תנועה/ דוח חניה של פקח- אינם תעודה ציבורית או רשומה מוסדית. כדי להגישם כראיה במשפט מזמנים את מי שערך אותם כיוון שהוא עד תביעה מרכזי- הדוחות הן אינן ראיות שיש בהם שיקול אם לזמן את מי שערך אותם או לאו. ולכן זה הבסיס להגשת כתב אישום.

4 ינון, החשוד במתן שוחד מיני לחבר הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים ושאינו עצור, סבור שפרסום שמו טרם שהוחלט להגיש כתב אישום בעניינו עלול לגרום לו נזק חמור, והוא מעוניין להגיש בקשה לאסור פרסום שמו.

מה הדין?

- א. בנסיבות המתוארות את הבקשה עליו להגיש לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו. הבקשה תידון בפני שלושה שופטים.
- ב. בנסיבות המתוארות את הבקשה עליו להגיש לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו. הבקשה תידון בפני דן יחיד.
- ג. בנסיבות המתוארות את הבקשה עליו להגיש לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו. הבקשה תידון בפני דן יחיד.
- ד. בנסיבות המתוארות את הבקשה עליו להגיש לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו נעברה לפי החשד העבירה שבקשר אליה מוגשת הבקשה, כולה או חלקה, או שבו נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה ברשות החוקרת. הבקשה תידון בפני דן יחיד.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיפים 70, 70א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

ס' 70 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - איסור פרסומים

70.

(1ד) (1) לא יפרסם אדם שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, עד תום 48 שעות מהמועד שבו התייצב החשוד לחקירה או שהיה עליו להתייצב לחקירה, או עד סיומו של הדיון הראשון שהתקיים לפני שופט בעניינו, לפי המוקדם מביניהם; לעניין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות;

(2) על אף הוראות פסקה (1), לא יחול איסור פרסום שמו של חשוד בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן:

(א) בית המשפט התיר את פרסום שמו של החשוד בשל העניין הציבורי שבפרסום, ובלבד שניתנה לחשוד הזדמנות להשמיע את טענותיו בעניין;

ס' 70א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - בקשה בעניין פרסום שם חשוד

70א. (א) בקשה לאיסור פרסום שם חשוד לפי סעיף 70(ה) או (1ה) או להתיר פרסום שם חשוד לפי סעיף 70(ד1)(2) (בסימן זה – בקשה בעניין פרסום שם חשוד) תוגש לבית משפט שלום כמפורט להלן, לפי העניין, ותידון לפני דן יחיד:

(1) בקשה לפי סעיף 70(ה) – לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו נעברה לפי החשד העבירה שבקשר אליה מוגשת הבקשה, כולה או חלקה, או נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה ברשות החוקרת;

(2) בקשה לפי סעיף 70(ד1)(2)(א) או (1ה) – לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו החשוד.

יישום:

אין לפרסם שמו של חשוד עד תום 48 שעות מהמועד שבו התייצב החשוד לחקירה או עד סיומו של הדיון הראשון בהתקיים בפני שופט – לפי המוקדם מביניהם.

הסמכות לדון בבקשה לאיסור/התרת פרסום שמו של חשוד תוגש לבית משפט השלום, שידון בה בדן יחיד.

אם החשוד מוחזק במעצר – תוגש הבקשה לבית משפט השלום המוסמך לדון במעצרו.

אם החשוד אינו עצור – תוגש הבקשה לבית משפט השלום שבאזור השיפוט שלו, מצוי מקום מגוריו.

בעניינו, ינון אינו עצור, לכן בקשתו תוגש לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו, והבקשה תידון בפני דן יחיד.

הרחבה- פרסום שמו של חשוד

איסור פרסום אוטומטי של 48 שעות - סעיף 70(ד1)(1) - לא מפרסמים שם של חשוד, או כל מה שיכול להוביל לזיהויו, עד תום 48 שעות אחרי:

1. המועד שבו היה עליו להתייצב לראשונה לחקירה

2. עד לסיום הדיון הראשון שהתקיים לפני שופט בעניינו

• **לפי המוקדם מביניהם**

רציונל- לתת לחשוד זמן להגיד בעצמו בקשה לאיסור פרסום שמו

חריגים- סעיף 70(ד1) (2) - לעיל.

צו לאיסור שמו של החשוד ופרטי החקירה - סעיף 70(ה) + (1ה) - זהו מצב שבו בית המשפט אוסר על פרסום שמו על בסיס בקשה שמוגשת לו- או מצד החשוד עצמו או מצד הרשות החוקרת.

בקשה המוגשת ע"י הרשות החוקרת- עלול לפגוע בחקירה (סעיף 70(ה))

בקשה המוגשת ע"י החשוד- פרסום שמו עלול לגרום לו נזק חמור וכי יש להעדיף את מניעת הנזק אל מול העניין הציבורי שבפרסום (סעיף 70(ה)).

****אם אותו חשוד עצור ואינו מיוצג, תובא לידיעתו זכותו להגיש את הבקשה הזו תוך 24 שעות מעת מעצרו או שהובא לפני שופט- לפי המוקדם (סעיף 70(ה1)(2))**

האיסור פרסום עפ"י הצו יפקע עם הגשת כתב האישום נגד החשוד או אם בית המשפט הורה אחרת

המבקש	בקשה לאיסור פרסום	בקשה לביטול איסור פרסום
לפי העניין הרשות החוקרת/ החשוד	"מי שמעוניין" לרבות כלי התקשורת. * אם המבקש היה צד לבקשה לאסור את הפרסום עליו להראות נסיבות חדשות המצדיקות את בקשתו לבטל את האיסור	
סמכות מקומית ועניינית	בית משפט השלום אם החשוד עצור- לבית המשפט המוסמך לדון במעצרו אם החשוד לא עצור- איפה שמקום מגוריו (להקל עליו)	בית משפט השלום שנתן את הצו
מותב	דן יחיד	דן יחיד
ערעור 1	בתוך 7 ימים, בזכות, לבית המשפט שלערעור	בתוך 7 ימים, בזכות, לבית המשפט שלערעור
ערעור 2	בקשת רשות לערער 7+7 העליון ידון בדן יחיד (גם בבקשה וגם בערעור)	בקשת רשום לערער 7+7 העליון ידון בדן יחיד (גם בבקשה וגם בערעור)

- א. תעודת זהות של אזרח ישראלי שהנפיק משרד הפנים.
- ב. אישור מרשם החברות על רישומה של חברה פרטית במרשם החברות.
- ג. גיליון המרשם הפלילי של אזרח ישראלי שהנפיקה משטרת ישראל.
- ד. דוח של פקח עירוני על חניה במקום אסור שהוצמד לשמשת הרכב.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 23 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

תעודת עובד הציבור

23. בית המשפט רשאי, אם אין הוא רואה חשש לעיוות הדין, לקבל כראיה תעודה על דבר שנרשם במסמך רשמי; התעודה תהא חתומה בידי עובד הציבור שעשה את הרישום או את המעשה או קיבל את הידיעה שנרשמה, ואם אין הוא עוד באותו שירות - בידי האחראי על היחידה שבה עבד.

יישום:

תעודת עובד ציבור

תעודת עובד ציבור היא תעודה על דבר שנרשם במסמך רשמי. במידה והיא חתומה בידי עובד הציבור שעשה את הרישום/ המעשה/ קיבל את הידיעה שנרשמה- יוכל ביהמ"ש לקבלה כראיה לאמיתות תוכנה.

חלופה א- תעודת זהות נחשבת לתעודה ציבורית.

חלופה ג- גיליון מרשם פלילי יהווה ראיה לכאורה במשפט, לעניין זה, רשומה שנערכה בידי רשות חוקרת או תביעה פלילית אינה תיחשב לרשומה מוסדית.

חלופה ד- דוח של פקח חניה ישמש ככתב אישום (ראיה לכאורה לאמיתות התוכן) במקרה שאדם מבקש להישפט, ניתן יהיה לחקור את פקח החניה.

מה הדין?

- א. על דינה להגיש שאילתה באמצעות אתר האינטרנט בלבד.
- ב. על דינה להגיש שאילתה רק באמצעות אחת מלשכות ההוצאה לפועל שבה מתנהלים תיקיה של שירה.
- ג. על דינה להגיש שאילתה באמצעות כל לשכת הוצאה לפועל בישראל.
- ד. על דינה להגיש שאילתה באמצעות כל לשכת הוצאה לפועל בישראל או באמצעות אתר האינטרנט, לפי בחירתה.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 37כז לתקנות ההוצאה לפועל, התש"ס-1979.

שאילתה לקבלת מידע ממרשם חייבים משתמטים

37כז. (א) שאילתה לקבלת מידע ממרשם חייבים משתמטים לפי סעיף 166 לחוק תבוצע באמצעות אתר האינטרנט.

(ב) בשאילתה לקבלת מידע ממרשם החייבים המשתמטים באתר האינטרנט, יציין המבקש את הפרטים האלה: שם פרטי ושם משפחה, מספר זהות, כתובת למשלוח דואר אלקטרוני וכן את מטרת בקשת המידע; כמו כן יציין המבקש את מספר תעודת הזהות של האדם או את מספר התאגיד שלגביו מתבקש המידע; מספר השאילתות שניתן להגיש לפי תקנת משנה זו לא יעלה על עשר ביום.

(ג) מטרת בקשת המידע תהיה אחת מהמטרות המפורטות מטה:

(1) בירור לשם התקשרות עסקית;

(2) בירור מטעמים אישיים;

(3) אחר.

יישום:

בנסיבות השאלה כדי שדינה תקבל מידע לגבי שירה ממרשם החייבים המשתמטים, עליה להגישה באתר האינטרנט בלבד, לפי סעיף 37כו(א).

7 חדווה היא עורכת דין. משרדה מייצג את עיריית אשדוד. עיריית אשדוד הגישה עתירה נגד החלטת שר הפנים על כך שהוא לא מתיר לה להעלות את תשלום הארנונה בעיר. ניתן צו על תנאי. חדווה מתלבטת אם היא רשאית להגיש עיקרי טיעון, ואם כן באיזה מועד.

מה הדין?

א. חדווה רשאית שלא להגיש עיקרי טיעון אם עיריית אשדוד הסכימה לכך.

ב. חדווה רשאית להגיש עיקרי טיעון עד 3 ימים לפני מועד הדיון.

ג. חדווה רשאית להגיש עיקרי טיעון רק אם בית המשפט הורה על כך.

ד. אין בהליך זה שלב של הגשת עיקרי טיעון.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 15 לחוק יסוד: השפיטה;

סעיף 16 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד-1984.

ס' 15 לחוק יסוד: השפיטה - בית המשפט העליון

15.

(ד) מבלי לפגוע בכלליות ההוראות שבסעיף קטן (ג), מוסמך בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

(2) לתת צווים לרשויות המדינה, לרשויות מקומיות, לפקידיהן ולגופים ולאנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין, לעשות מעשה או להימנע מעשות מעשה במילוי תפקידהם כדין, ואם נבחרו או נתמנו שלא כדין - להימנע מלפעול;

ס' 16 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק - הגשת עיקרי טיעון

16. (א) כל צד יגיש את עיקרי טיעונו לבית המשפט בשלושה עותקים עבור בית המשפט וימציא, בו ביום, עותק מעיקרי טיעונו, במישרין, לכל אחד מבעלי הדין שלושה ימים לפחות לפני המועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

יישום:

עיקרי טיעון טרם דיון בבג"ץ

הדיון יתנהל בפני בג"ץ משמדובר ברצונה של הרשות למתן צו שיוורה לשר הפנים (ממלא תפקיד ציבורי) לאפשר העלאת תשלום הארנונה בעיר.

הגשת עיקרי טיעון בדיון בפני בג"ץ יוגשו ב-3 עותקים לביהמ"ש. באותו היום, ימציא בעל הדין עותק מעיקרי טיעונו, במישרין, לכל אחד מבעלי הדין שלושה ימים לפחות לפני המועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

הרחבה:

בהתאם לתקנה 14 לתקנות בית המשפט לעניינים מנהליים, כאשר מוגשת עתירה מנהלית ונקבע מועד לדיון בעתירה, יגיש כל צד עיקרי טיעון מטעמו לפחות 4 ימים לפי מועד הדיון. במהלך הדיון רשאי כל צד לטעון על יסוד עיקרי הטיעון בלבד. אם אחד מהצדדים רוצה להוסיף טענה או להביא אסמכתא נוספת מעבר לעיקרי הטיעון- יעשה זאת ברשות בית המשפט בלבד, אלא אם הטענה או האסמכתא נוספת נוגעת לעיקרי הטיעון של הצד שכנגד, אזי אין צורך באישור בית המשפט. ככלל, עיקרי טיעון בעתירה מנהלית ובעתירה לבג"ץ דומים, השוני הוא לעניין המועדים, בעתירה לבג"ץ 3 ימים לפחות לפני מועד הדיון ואילו בעתירה מנהלית 4 ימים. סדר הטיעון בעתירה מנהלית- העותר ראשון ולאחריו המשיב. בעתירה לבג"ץ- תחילה המשיב ולאחריו העותר.

8 במסגרת עדותו התבקש נשיא המדינה להגיד דבר שנודע לו במילוי תפקידו כנשיא המדינה.

מה הדין?

- א. הנשיא חייב להגיד במסגרת עדותו את הדבר שנודע לו במילוי תפקידו.
- ב. הנשיא רשאי להגיד במסגרת עדותו את הדבר שנודע לו במילוי תפקידו, ובלבד שקיבל את הסכמת יו"ר הכנסת לכך.
- ג. הנשיא אינו חייב להגיד במסגרת עדותו את הדבר שנודע לו במילוי תפקידו.
- ד. הנשיא רשאי להגיד במסגרת עדותו את הדבר שנודע לו במילוי תפקידו, ובלבד שקיבל את הסכמתו של היועץ המשפט לממשלה לכך.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 13 לחוק יסוד: נשיא המדינה.

חסינות במילוי התפקיד

13. (א) לא יתן נשיא המדינה את הדין לפני כל בית משפט או בית דין בשל דבר הקשור בתפקידו או בסמכויותיו, ויהיה חסין בפני כל פעולה משפטית בשל דבר כזה.

(ב) נשיא המדינה אינו חייב להגיד בעדות דבר שנודע לו במילוי תפקידו כנשיא המדינה.

(ג) חסינותו של נשיא המדינה לפי סעיף זה תעמוד לו גם לאחר שחדל מהיות נשיא המדינה.

יישום:

לנשיא המדינה חסינות בכל דבר הנוגע למילוי תפקידו ואינו חייב להגיד בעדות דבר שנודע לו במילוי תפקידו כנשיא המדינה.

חסינותו בעניינים אלו תעמוד לו גם לאחר שיחדל מלהיות נשיא המדינה.

הרחבה- טבלת השוואה

חסינות מהותית הקשורה במילוי תפקידו סעיף 13	חסינות דיונית מפני עבירות פליליות סעיף 14	
הנשיא לא יתן את הדין בפני כל בית משפט או בית דין בדבר הקשור בתפקידו או בסמכויותיו, ויהיה חסין בפני כל פעולה משפטית בשל דבר כזה	הנשיא לא יובא לדין פלילי במהלך תקופת כהונתו, גם אם העבירה קשורה למילוי תפקידו	מהות החסינות
תחול גם לאחר שחדל לכהן כנשיא	מסתיימת בסיום כהונתו *תקופת החסינות לא תבוא במניין הימים להתיישנות העבירה	משך זמן החסינות

לשים לב- ניתן להעמיד נשיא מדינה על עבירה שביצע במהלך תקופת כהונתו רק לאחר סיום כהונתו, ורק בגין מעשים שאינם קשורים לתפקידו כנשיא. כיוון שעל כל מעשיו הקשורים לתפקידו כנשיא- יש עליהם חסינות מהותית גם לאחר שחדל מלכהן.

9 מירי הגישה נגד מעסיקתה תביעה בגין פיטורים שלא כדין בשל מגדרה.

מה הדין?

א. שדולת הנשים בישראל רשאית להצטרף להליך ולהשמיע את דברה.

ב. ארגון עובדים רשאי להצטרף להליך ולהשמיע את דברו.

ג. ארגון מעסיקים רשאי להצטרף להליך ולהשמיע את דברו.

ד. היועץ המשפטי לממשלה רשאי להצטרף להליך ולהשמיע את דברו.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 30 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.

זכות התערבות בהליכים

30. (א) ראה היועץ המשפטי לממשלה, שבהליך פלוני שלפני בית הדין כרוכים או נפגעים, או עלולים להיות כרוכים או נפגעים, זכות של מדינת ישראל, או זכות ציבורית או ענין ציבורי, רשאי הוא, לפי ראות עיניו, להתייצב באותו הליך ולהשמיע דברו, או להסמיק במיוחד את נציגו לעשות זאת מטעמו.

יישום:

מירי מגישה נגד מעסיקה תביעה כיוון שפיטר אותה בשל מגדרה.
בכל נושא הקשור לפיטורים / אי קבלה לעבודה בשל מגדר / גזע / צבע או מין, מתקיים עניין ציבורי.
לכן, ליועמ"ש ישנה זכות התערבות בהליך שכזה שיש בו עניין ציבורי, והוא רשאי להתייצב להשמיע עמדתו, לפי ראות עיניו.

10 דורון היה המעסיק של אילנית. כחלק מהסכם העבודה בין הצדדים התגוררה אילנית בבית בבעלות דורון למשך תקופת העסקתה. תקופת העסקתה של אילנית הסתיימה.

באיזו מן התביעות הבאות תהיה נתונה סמכות לבית הדין לעבודה?

א. תביעת דורון להשיב לידיו את הבית שבבעלותו.

ב. תביעת דורון בגין נזקים שגרמה אילנית לדירה.

ג. תביעת דורון לאכופ הסכם בדבר מכירת הדירה לאילנית.

ד. אף תשובה אינה נכונה.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969; סעיף 16 לחוק המקרקעין.

ס' 24 לחוק בית הדין לעבודה - סמכות בית-דין אזורי

24. (א) לבית דין אזורי תהא סמכות ייחודית לדון –

(1) בתובענות בין עובד או חליפו למעסיק או חליפו שעילתן ביחסי עבודה, לרבות השאלה בדבר עצם קיום יחסי עבודה ולמעט תובענה שעילתה בפקודת הנזיקין [נוסח חדש];

(1א) בתובענה שעילתה במשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה ליצירת יחסי עבודה, בתובענה שעילתה בחוזה כאמור לפני שנוצרו יחסי עבודה או לאחר שנסתיימו יחסים כאמור, או בתובענה שעילתה בקבלת אדם לעבודה או באי-קבלתו;

(1ב) תובענה שעילתה בסעיפים 29, 31, 62 או 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] בקשר לסכסוך עבודה;

(1ג) תובענה שבין מעסיק לעובדיו, בקשר לסכסוך עבודה, שעילתה בסעיפים 16 או 17 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969;

ס' 16 לחוק המקרקעין - תביעה למסירת מקרקעין

16. בעל מקרקעין ומי שזכאי להחזיק בהם זכאי לדרוש מסירת המקרקעין ממי שמחזיק בהם שלא כדין.

ס' 17 לחוק המקרקעין - תביעה למניעת הפרעה

17. המחזיק במקרקעין זכאי לדרוש מכל מי שאין לו זכות לכך שיימנע מכל מעשה שיש בו משום הפרעה לשימוש במקרקעין ושיסלק כל דבר שיש בו משום הפרעה כזאת.

יישום:

סכסוך עבודה שעילתו מקרקעין לפי סעיף 24(א)(ג1)

מנתוני השאלה ניתן להבין כי מגוריה של אילנית בביתו של דורון (המעסיק שלה), היו מכוח הסכם העבודה בין הצדדים. במצב בו דורון מעוניין להשיב לידיה את ביתו שבבעלותו, ובשל העובדה שמדובר במגורים שניתנו מכוח יחסי עבודה, על דורון להגיש תביעתו לבית הדין האזורי לעבודה.

כלשון הסעיף - לביה"ד לעבודה סמכות לדון בתובענה שבין מעסיק לעובדיו, בקשר לסכסוך עבודה שעילתה: מסירת המקרקעין ממי שמחזיק בהם שלא כדין, עפ"י דרישת בעל המקרקעין/הזכאי להחזיק בהם.

הימנעות מהפרעה וסילוק ההפרעה מהמקרקעין, עפ"י דרישת המחזיק בהם.

11 בית הדין האזורי לעבודה בחיפה נתן את החלטתו בתביעה שהגיש שגיא נגד מעסיקתו, ולפיה הוא מאשר הזמנה לעדות של מנהלו של שגיא, דוחה את הבקשה לזמן לעדות את מנכ"ל מעסיקתו, וכי עדי ההגנה יישמעו ראשונים. בית הדין פסק לחובתו של שגיא הוצאות בגין הגשת הבקשה.

איזו מבין החלטות בית הדין יכול שגיא לתקוף משפטית מייד?

א. הזמנת מנהלו של שגיא לעדות.

ב. דחיית הזמנת מנכ"ל מעסיקתו של שגיא לעדות.

ג. הקביעה כי עדי ההגנה יישמעו ראשונים.

ד. פסיקת הוצאות משפט בגין הגשת הבקשה.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 1 לצו בית הדין לעבודה (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשע"ח-2017.

סוגי החלטות

1. לא תינתן רשות ערעור על החלטה מן הסוגים המפורטים להלן:

(5) החלטה בעניין הזמנת עדים, סדר שמיעת עדים, ושאלות המוצגות לעדים לרבות קבלה או דחייה של התנגדות בעניין זה, למעט החלטה על דחיית בקשה לזמן עד או להגיש ראיה, או החלטה בעניין בקשה לעדות מוקדמת;

יישום:

החלטות בעניין עדים בביה"ד לעבודה

ככלל: החלטה בעניין הזמנת עדים, סדר שמיעת עדים, ושאלות המוצגות לעדים לרבות קבלה או דחייה של התנגדות בעניין זה - לא תינתן בהן רשות ערעור במהלך ההליך, והערעור עליהן יישמע רק בתום ההליך, עם הערעור על כל פסק הדין.

החריג:

החלטות אשר תינתן בהן רשות ערעור במסגרת ההליך, וטרם פסה"ד:

1. דחיית בקשה לזמן עד.

2. דחיית בקשה להגיש ראיה.

3. בקשה לעדות מוקדמת.

טבלת השוואה - צו נאמן אזרחי/ משפחה - עבודה :

עבודה	אזרחי/משפחה
<u>סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור</u> 1. <u>מועדים + הארכת מועד הקבוע בחיקוק חריגים:</u> 1. החלטה בעניין קביעה ושינוי מועדים שניתנה במסגרת תובענה בסמכות בית הדין לעבודה לפי פקודת הנוזקין, חוק איסור לשון הרע וחוק המקרקעין. 2. החלטה כאמור שניתנה בהליך למתן סעד זמני. 3. תובענה בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי מיוחד. 4. הליך בשל הפרת הוראות חוק הסכמים קיבוציים. 5. החלטה בבקשה להארכת מועד הקבוע בחיקוק במסגרת תובענה בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי מיוחד. 6. שלילת האפשרות לפתוח בהליך. 2. <u>גילוי מסמכים כללי, שאלונים ומתן פרטים נוספים חריג:</u> חיסיון, מסמך ספציפי, עיון במסמכים. 3. <u>שלבי הדיון חריג:</u> החלטה שהדיון ישמע במפוצל או שיתקיים דיון נפרד בתביעה שכנגד ובהודעה לצד שלישי. 4. <u>עדים ועדויות (החלטה בעניין הזמנת עדים, אופן הגשת עדויות, סדר שמיעת עדים של אחד מבעלי הדין ושאלות המוצגות לעדים לרבות קבלה או דחייה של התנגדות בעניין זה):</u> <u>חריגים:</u> 1. דחיית בקשה לזמן עד, החלטה בבקשה לעדות מוקדמת, עדות מחוץ לכותלי בית המשפט או היוועדות חזותית, בקשה להגיש ראיה. 2. החלטות בעניין מומחה רפואי מטעם בית דין לעבודה. 5. <u>הוצאות משפט ושכר טרחה חריג:</u> החלטה שניתנה לאחר פסק הדין ואינה נבלעת בו. 6. <u>החלטה שהיא קבלת בקשה לביטול פסק דין או לביטול החלטה.</u>	1. <u>מועדים + הארכת מועד הקבוע בחיקוק חריג:</u> שלילת האפשרות לפתוח בהליך. 2. 3. <u>היקף כתבי טענות</u> 4. <u>גילוי מסמכים כללי, שאלונים והודיות חריג:</u> חיסיון, מסמך ספציפי, עיון במסמכים. 5. <u>שלבי הדיון חריג:</u> החלטה שהדיון ישמע במפוצל או שיתקיים דיון נפרד בתביעה שכנגד ובהודעה לצד שלישי. 6. <u>עדים ועדויות (החלטה בעניין הזמנת עדים, אופן הגשת עדויות, סדר שמיעת עדים של אחד מבעלי הדין ושאלות המוצגות לעדים לרבות קבלה או דחייה של התנגדות בעניין זה):</u> <u>חריג:</u> דחיית בקשה לזמן עד, החלטה בבקשה לעדות מוקדמת, עדות מחוץ לכותלי בית המשפט או היוועדות חזותית, בקשה להגיש ראיה. 7. <u>הוצאות משפט ושכר טרחה חריג:</u> החלטה שניתנה לאחר פסק הדין ואינה נבלעת בו. <u>קיבל / קיבל / קיבל</u> 8. קבלת בקשת רשות להתגונן ; 9. קבלת בקשה לביטול פסק דין או החלטה אחרת שניתנו במעמד צד אחד ; 10. קבלת התנגדות לביצוע שטר.

12 לירון מעוניינת לקבל צו הגנה על פי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א, 1991- עבור נועם אחיינה הקטין.

מה הדין?

- א. על לירון להגיש את הבקשה לבית המשפט לענייני משפחה.
- ב. על לירון להגיש את הבקשה לבית המשפט לנוער.
- ג. על לירון להגיש את הבקשה לבית המשפט לענייני משפחה או לבית המשפט לנוער.
- ד. בנסיבות העניין לירון אינה מורשית להגיש את הבקשה.

התשובה הנכונה היא ג'

הועדה הבוחנת קיבלה בשלב ההשגות גם את חלופה א' כנכונה

מבחינה פרוצדוראלית לירון רשאית להגיש את הבקשה לפתוח בהליך לצורך קבלת צו ההגנה עבור נועם בבית המשפט לענייני משפחה.

שימו לב- היא אינה רשאית לפתוח הליך בבית משפט לנוער עם הגשת בקשה לצו הגנה כיוון שסמכותו של בית משפט לנוער לעניין הזה לפי סעיף 3א היא סמכות נגררת להליך שכבר מתנהל בבית המשפט לנוער. על מנת לקבל צו הגנה מבית המשפט לנוער, צריך שהתקיים בבית המשפט לנוער הליך בעניינו של הקטין, קבלת צו הגנה במקרה הזה היא סמכות נגררת, כיוון שבית המשפט לנוער מטפל בעניינו של הקטין ו"על הדרך" נותן בעניינו צו הגנה. מאחר ובנתוני השאלה לא מופיע כי התנהל בעבר הליך בעניינו של נועם, התשובה הנכונה ביותר היא תשובה א'.

ס' 1 לחוק למניעת אלימות במשפחה - הגדרות

1. בחוק זה –

"בית משפט" – בית משפט השלום, בית המשפט לענייני משפחה, וכן בית דין דתי לגבי צדדים שבעיניהם הוא מוסמך לדון;

"בן משפחה" – לרבות מי שהיה בן משפחה בעבר, והוא אחד מאלה:

(1) בן זוג, הורה או בן זוג של הורה, הורה של בן זוג או בן זוג של ההורה, סב או סבתא, צאצא או צאצא של בן זוג, אח או אחות, גיס או גיסה, דוד או דודה, אחיו או אחיינית;

ס' 3 לחוק למניעת אלימות במשפחה - בקשה למתן צו הגנה והתנאים לנתינתו

3. לבקשת בן משפחה, היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, תובע משטרתי או עובד סוציאלי שהתמנה על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 או על פי חוק ההגנה על חוסים, התשכ"ו-1966, רשאי בית המשפט לתת צו הגנה מפני אדם....

ס' 4 לחוק בית המשפט לענייני משפחה - הוראות נוספות בעניין סמכות

4. (א) בשבתו כבית משפט לענייני משפחה יהיו נתונות לבית המשפט אף הסמכויות הנתונות לבית משפט לנוער לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960.

(ב) (בוטל).

(ג) מתן צו לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א-1991, יכול שיידון בבית משפט שלום שאינו בית משפט לענייני משפחה.

יישום והרחבה

צו הגנה עפ"י חוק למניעת אלימות במשפחה

בקשה לקבלת צו הגנה עפ"י חוק למניעת אלימות במשפחה, תוגש לבית המשפט לענייני משפחה כאשר הצו נתבקש ע"י "בן משפחה" – בעניינו, הדודה לירון מבקשת עבור אחיינה נועם.

ככלל, הבקשה יכול שתוגש ע"י:

1. בן משפחה

2. היועץ/נציגו

3. תובע משטרתי

4. עו"ס

כאשר מדובר בצו הגנה במסגרת בית משפט לנוער, רשאי ביהמ"ש אם ראה בכך צורך, לתת צו עפ"י חוק למניעת אלימות במשפחה.

שימו לב- מתן צו לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, יכול שיידון בבית משפט שלום שאינו בית משפט לענייני משפחה.

13 בית המשפט המחוזי בירושלים נתן צו פירוק לעמותה להגנה על צמחי הבר. חיים, פעיל חברתי למען צמחי הבר בישראל, שלא היה צד להליך ולטענתו נפגע מהצו, מעוניין לערער על הצו. מה הדין?

א. חיים יוכל לערער על צו הפירוק בזכות.

ב. חיים יוכל לערער על צו הפירוק ברשות נשיא בית המשפט המחוזי.

ג. חיים יוכל לערער על צו הפירוק ברשות נשיא בית המשפט העליון.

ד. חיים לא יוכל לערער על צו הפירוק.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 52 לחוק העמותות, התש"ס-1980.

ערעור

היועץ המשפטי לממשלה, הרשם, העמותה וכל מי שהיה צד להליכים בבית המשפט המחוזי ונפגע על ידי צו פירוק או על ידי סירוב לתיתו, רשאים לערער לבית המשפט העליון; נפגע אדם שלא היה צד להליכים אלה, רשאי הוא לערער אם קיבל רשות לכך מנשיא בית המשפט המחוזי.

יישום:

הרשאים להגיש ערעור על החלטה ליתן צו פירוק/ סירוב לתת צו פירוק:

1. יועמ"ש

2. הרשם

3. העמותה

4. כל מי שהוא צד להליך בביהמ"ש המחוזי

בעניינו, אמנם חיים אינו צד להליך, אך עדיין נפגע מההחלטה. משכך, בהתאם לסיפא של סעי' 52, יוכל חיים לערער על הצו ברשות נשיא ביהמ"ש המחוזי.

14 בעקבות תלונה משמעתית, ולאחר שמצא כי יש מקום על פני הדברים להגיש קובלנה, שלח קובל לעו"ד טל פנייה וביקשו להשיב לתלונה בכתב. מה הדין?

א. טל חייב להגיב לפניית הקובל בתוך 30 יום מהמועד שנמסרה לו. אם לא יעשה כן, רשאי הקובל להמשיך בהליך המשמעתי בלא תגובתו.

ב. טל רשאי להגיב לפניית הקובל בתוך 30 יום מהמועד שנמסרה לו. אם לא יעשה כן, חייב הקובל להמשיך בהליך המשמעתי בלא תגובתו.

ג. טל חייב להגיב לפניית הקובל בתוך 45 יום מהמועד שנמסרה לו. אם לא יעשה כן, חייב הקובל להמשיך בהליך המשמעתי בלא תגובתו.

ד. טל חייב להגיב לפניית הקובל בתוך 30 יום מהמועד שנמסרה לו. אם לא יעשה כן, יראו בו כמי שמודה בעובדות התלונה.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 5 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים), התשע"ה-2015.

תשובה לתלונה

5. (א) הנילון יגיש את תשובתו לפניית הקובל לפי סעיף 4, בתוך שלושים ימים מיום המצאתה או בתוך תקופה ארוכה יותר שהורה הקובל או הסכים לה לפי בקשת הנילון.

(ב) משעברה התקופה האמורה בסעיף קטן (א), רשאי הקובל להגיש קובלנה אף אם לא השיב הנילון.

יישום:

טל (הנילון) חייב להגיש תשובתו לפניית הקובל תוך 30 ימים מיום שנמסרה לו/שנקבע כי עליו להשיב. לא עשה כן, רשאי הקובל להגיש קובלנה ולהמשיך בהליך המשמעתי.

בהתאם לפסיקה: על"ע 2443/04 הוועד המחוזי נ' בלוס ו-על"ע 19/86 פלוני נ' הוועד המחוזי – אי הגשת תגובה מצד הנילון נחשבת לעבירת משמעת.

15 היועץ המשפטי לממשלה מעוניין לערער על זיכוי של עו"ד אמיר על ידי בית הדין המשמעתי הארצי (בשבתו בערעור) בקובלנה שהוגשה נגדו. דיוני בית הדין נערכו בתל אביב. הקובל היה ועדת האתיקה של מחוז תל אביב.

מה הדין?

- א. על היועץ המשפטי לממשלה לערער לבית המשפט המחוזי בתל אביב בתוך 45 יום מהמועד שהומצא לו פסק הדין שבערעור.
- ב. על היועץ המשפטי לממשלה לערער לבית המשפט העליון בתוך 30 יום מהמועד שהומצא לו פסק הדין שבערעור.
- ג. על היועץ המשפטי לממשלה לערער לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 30 יום מהמועד שהומצא לו פסק הדין שבערעור.
- ד. היועץ המשפטי לממשלה אינו רשאי לערער, שכן לא היה הקובל בתיק.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 71 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961.

ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים

71. על פסק דין של בית הדין המשמעתי הארצי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום קבלת פסק הדין; וכן רשאים לערער כאמור ועדת האתיקה הארצית והיועץ המשפטי לממשלה אף אם לא היו קובלים.

יישום:

פסק דין של בית הדין המשמעתי הארצי ניתן לערער בזכות בפני בית המשפט המחוזי בירושלים, שידון בדין יחיד, תוך 30 ימים מיום קבלת פסק הדין.

הרשאים לערער:

1. נאשם.
2. קובל.
3. ועדת האתיקה הארצית (גם אם לא הייתה קובלת).
4. היועמ"ש (גם אם לא היה קובל).

שימו לב – העובדה שעו"ד אמיר זוכה, מעידה על כך שמדובר בפסק דין ואין להתבלבל מכך שרשום שבית הדין המשמעתי הארצי ישב בשבתו כבערעור, השאלה מנסה לבלבל.

הרחבה-ערעורים בבית הדין המשמעתי

ערעור על פסק דין של בית הדין המשמעתי המחוזי- בזכות, 30 ימים לארצי.
ערעור על פסק דין של בית דין משמעתי ארצי- יוגש לביהמ"ש המחוזי בירושלים, תוך 30 ימים מיום קבלת פס"ד.
על פסק דין משמעתי ניתן לערער פעמיים בזכות, בפעם הראשונה לבית הדין המשמעתי הארצי ובפעם השנייה לבית המשפט המחוזי בירושלים.

הרשאים לערער:

1. נאשם
2. קובל
3. ועדת האתיקה הארצית (גם אם לא הייתה קובלת)
4. היועמ"ש (גם אם לא היה קובל)

ערעור על פסק דין נגד מתלונן- ערעור על פסק דין שמחייב מתלונן לשלם הוצאות משפט יוגש כמו ערעור על פסק דין אזרחי- בזכות 45 ימים לבית משפט המחוזי

רציונאל- לא מערערים לבית הדין הארצי, כיוון שהמתלונן אינו עורך דין ולכן אין הכרח שישאר בבית הדין המשמעתי.

מה הדין?

- א. על ספיר (או עו"ד שמעוני) להעביר העתק מן הקובלנה הפלילית הפרטית לפרקליט המחוז.
- ב. על בית המשפט להעביר העתק מן הקובלנה הפלילית הפרטית לפרקליט המחוז.
- ג. על ספיר (או עו"ד שמעוני) להעביר העתק מן הקובלנה הפלילית הפרטית לפרקליטות המדינה.
- ד. על בית המשפט להעביר העתק מן הקובלנה הפלילית הפרטית לפרקליטות המדינה.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 71 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

התביעה בקובלנה

71. הוגשה קובלנה, יעביר בית המשפט העתק ממנה לפרקליט המחוז; התביעה תנוהל, על אף האמור בסעיף 11, בידי הקובל או בא-כוחו, זולת אם פרקליט המחוז הגיש לבית המשפט, תוך חמישה עשר ימים לאחר שקיבל העתק הקובלנה, הודעה שפרקליט מפרקליטות המדינה ינהל את התביעה.

יישום:

קובלנה פרטית הינה אישום פלילי, בו אדם פרטי מאשים אדם פרטי אחר, בשונה מכתב אישום רגיל שבו המדינה היא המאשימה.

כאשר מוגשת קובלנה פרטית, בית המשפט מעביר העתק ממנה לפרקליט המחוז, על מנת שיוודיע תוך 15 ימים אם פרקליטות המדינה היא זו שתנהל את התביעה.

אם הפרקליט מודיע על קבלת הקובלנה לניהול של הפרקליטות – הקובלנה תהפוך לכתב אישום.

אם הפרקליט אינו מודיע דבר – הקובל ימשיך בניהול הקובלנה.

הרחבה- קובלנה פרטית

מהי קובלנה פרטית/ פלילית? היא אישום פלילי שבו אדם פרטי מאשים אדם פרטי אחר, בניגוד לכתב אישום רגיל שבו המדינה היא המאשימה.

ישנה רשימה סגורה של עבירות שבהן ניתן להגיש קובלנה פרטית (בתוספת השניה לחסד"פ), מדובר בעבירות יחסית קלות עם עניין ציבורי קטן יחסית אבל ליחיד יש להן עניין רב (כגון מטרד של רעש)

התביעה בקובלנה- בית המשפט מעביר העתק מן הקובלנה לפרקליט מחוז כדי שיוודיע תוך 15 ימים אם פרקליטות המדינה היא זאת שתנהל את הקובלנה.

במידה והפרקליט מודיע כך, הקובלנה תוחלף בכתב אישום

במידה והפרקליט אינו מודיע -הקובלנה תנוהל על ידי הקובל.

אם בית המשפט נוכח שהקובל אינו מסוגל לנהל בעצמו את עניינו או שעושה זאת באופן טורדני יפסיק בית המשפט את הדיון בקובלנה כדי שהקובל ימנה לעצמו עורך דין.

במידה ולא מינה לעצמו עורך דין- בית המשפט רשאי לראות את הקובל כאילו לא התייצב ויחולו ההוראות לעניין אי התייצבות של תובע.

דגשים חשובים-

- לא מגישים קובלנה נגד קטין שטרם מלאו לו 14 בעת ביצועה של העבירה
- לא מגישים קובלנה נגד עובד מדינה בשל מעשה שעשה תוך כדי מילוי תפקידו, אלא בהסכמת היועמ"ש

17 במהלך משפט פלילי בעניינו של ג'ימי נרשם פרוטוקול.

מה הדין?

- א. הפרוטוקול משמש ראיה חלוטה למהלך המשפט.
- ב. הפרוטוקול משמש ראיה לכאורה למהלך המשפט.
- ג. הפרוטוקול אינו משמש ראיה למהלך המשפט אלא אם אושר בידי בית המשפט, והאישור הוא על גבי הפרוטוקול.
- ד. הפרוטוקול אינו משמש ראיה למהלך המשפט.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 139 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

הפרוטוקול – ראיה לכאורה

139. פרוטוקול ישמש ראיה לכאורה למהלך המשפט, אולם בערעור באותו ענין אין לטעון נגד דיוקו של הפרוטוקול ואין להביא ראיות לטעות בו, אלא ברשות בית המשפט שלערעור.

יישום:

בערכאה הדיונית: הפרוטוקול יהווה ראיה לכאורה למהלך המשפט.
בערכאת הערעור: כדי לסתור את תוכנו של הפרוטוקול, נדרשת רשות ביהמ"ש.
אם לא ניתנה הרשות - יהווה הכתוב בו ראיה לכאורה.

18 בית משפט השלום בראשון לציון דן בעניין פלילי. במהלך הדיון עלה עניין של סדר הדין שאין עליו כל הוראה בחיקוק.

מה הדין?

- א. על בית המשפט חובה לנהוג בדרך המגינה באופן הטוב ביותר על זכויות הנאשם.
- ב. על בית המשפט חובה לנהוג בדרך המגינה באופן הטוב ביותר על זכויות הציבור.
- ג. על בית המשפט לנהוג בדרך הנראית לו הטובה ביותר לעשיית צדק.
- ד. על בית המשפט חובה לנהוג לפי פסיקות קודמות של בתי משפט גבוהים ממנו בעניינים דומים.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

סדרי דין באין הוראות

3. בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק.

יישום:

סדר הדין הפלילי יהא בהתאם לחוק סדר הדין הפלילי, אלא אם קיימת הוראה מכח חוק אחר לאותו עניין. במקרה שבו אין הוראה בחיקוק ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו הטובה ביותר לעשיית צדק. הרציונל הוא שההליך הפלילי נועד לתת לנאשם את מלוא ההגנה למניעת עיוות דין.

חלופה ד' אינה נכונה - לפי סעיף 20 לחוק יסוד: השפיטה, החלטה של בית משפט בדרגה גבוהה יותר תנחה בית משפט בדרגה נמוכה, והחלטה של בית המשפט העליון מחייבת. בנתוני החלופה כתוב "בתי משפט גבוהים", ובעניינו הדיון בבית משפט השלום. אין הכרח שמדובר בעליון ולכן אין חובה על בית המשפט כך לעניין הזה.

19 ליאור מואשמת בפלילים ואינה מיוצגת בידי סגנור. בעת הדיון במשפט נכח באולם באקראי עו"ד כספי. בית המשפט מינה את עו"ד כספי, בהסכמתו ובהסכמתה של ליאור, לייצג את ליאור בתיק כסגנור. לאור עבודת הייצוג המקצועית נתנה ליאור לעו"ד כספי מגן הוקרה עם הקדשה אישית במתנה.

מה הדין?

- א. עו"ד כספי רשאי לקבל את המגן.
- ב. עו"ד כספי רשאי לקבל את המגן, אך עליו לדווח על כך לבית המשפט.
- ג. עו"ד כספי אינו רשאי לקבל את המגן אלא אם קיבל היתר לכך מבית המשפט.
- ד. קבלת המגן היא עבירה פלילית, לכן עו"ד כספי אינו רשאי לקבלו.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 20 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

איסור קבלת שכר

20. סניגור שמינהו בית המשפט לא יקבל מאת הנאשם או מאדם אחר כל שכר, פיצוי, מתנה או טובת הנאה אחרת; העובר על הוראה זו, דינו - מאסר שלושה חדשים.

יישום:

עו"ד כספי מונה על ידי בית המשפט משכך איננו יכול לקבל מליאור (הנאשמת) את מגן ההוקרה. כיוון שאסור לסגנור שמונה ע"י ביהמ"ש לקבל כסף, מתנה או טובת הנאה מהנאשם/אדם אחר. במידה וקיבל, עבר עבירה פלילית שדינה מאסר 3 חודשים.

<u>במשפט פלילי (חוק לשכת עורכי הדין)</u>	<u>במשפט אזרחי(חוק לשכת עורכי הדין)</u>
עורך דין אינו רשאי לקבל שכר טרחת התלוי בתוצאות המשפט בין אם הוא מייצג נאשם ובין אם הוא מלווה נפגע עבירה, הרציונל הוא שבהליך פלילי שכר טרחה התלוי בתוצאות המשפט עלול להביא לשיבוש הליכי משפט.	עורך דין רשאי לקבל שכר טרחה כאשר הוא מותנה בתוצאות המשפט.
<u>הוצאות הגנה (ס' 19 לחסהד"פ)</u> מינה ביהמ"ש לנאשם סגנור- יחולו על המדינה כל הוצאות ההגנה, לרבות שכרם של עדים. שוכנע ביהמ"ש כי הנאשם מחוסר אמצעים- רשאי הוא להורות כי הוצאות ההגנה יחולו על המדינה, גם אם לא נתמנה לנאשם סגנור.	

הרחבה:

ראשית- עורך דין יכול לקבל שכר טרחה בכסף בלבד (ס' 9 לכללי האתיקה) (לדוג: לא באמצעות ניירות ערך)

20 מקסים ביצע עבירת תעבורה שעונשה המרבי הוא חודשיים מאסר. בעקבות מצבו האישי עיכב היועץ המשפטי לממשלה את הליכי המשפט בעניינו. כעבור כמה חודשים נודע ליועץ המשפטי לממשלה שלא מתקיימות הסיבות לעיכוב, לכן הוא מעוניין לחדש את ההליכים באותו תיק.

מה הדין?

- א. היועץ המשפטי לממשלה רשאי לחדש את ההליכים בתיק כל עוד לא עברו 5 שנים מיום עיכובם.
- ב. היועץ המשפטי לממשלה רשאי לחדש את ההליכים בתיק כל עוד לא עברה שנה מיום עיכובם.
- ג. היועץ המשפטי לממשלה רשאי לחדש את ההליכים בתיק כל עוד לא עברו 3 חודשים מיום עיכובם.
- ד. היועץ המשפטי לממשלה אינו רשאי לחדש את ההליכים בתיק.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 232 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

חידוש הליכים

232. עוכבו הליכים לפי סעיף 231 רשאי היועץ המשפטי לממשלה, בהודעה בכתב לבית המשפט, לחדשם כל עוד לא עברו מיום עיכובם, בפשע – חמש שנים, ובעוון – שנה; הוגשה הודעה כאמור, יחדש בית המשפט את ההליכים, ורשאי הוא להמשיך בהם מן השלב שאליו הגיע לפני ההפסקה; עוכבו ההליכים בשניה לא יחדשו עוד.

יישום:

לאחר שעוכבו הליכים, רשאי היועמ"ש, תוך מתן הודעה בכתב לבית המשפט לחדשם כל עוד לא עברו מיום עיכובם:
בעבירת פשע – 5 שנים
בעבירת עוון – שנה.
בחטא – לא ניתן לחדש הליכים.
העבירה שביצע מקסים היא עבירה מסוג חטא (חודשיים מאסר) ולכן היועמ"ש אינו רשאי לחדש את ההליכים בתיק בעניינו.

שימו לב – לא ניתן לחדש הליכים שעוכבו בפעם השנייה. (חידוש הליכים – פעם אחת ודי!).

הרחבה

עיכוב הליכים

- לפי סעיף 231 לחסד"פ- היועמ"ש רשאי לעכב הליכים נגד נאשם בעל עת, עד הכרעת הדין.
- כאשר היועמ"ש מעכב את ההליכים הוא מודיע על כך לבית המשפט, והשופט מעכב את ההליכים בתיק.
- היועמ"ש מעכב הליכים בתיק אם לדוגמא הנאשם אדם מאוד זקן/ חולה/ הפך לעד מדינה וסוכס איתו שההליכים בתיק יעוכבו.

חידוש הליכים

היועמ"ש רשאי לחדש הליכים שעוכבו באותו האופן, בהודעה לבית המשפט.
חריג- לעניין החידוש היועמ"ש מוגבל בזמן, במידה והזמן חולף לא יהיה ניתן לחדש את ההליכים בעניינו של הנאשם.

- בפשע- 5 שנים
- עוון- 1
- חטא- אין חידוש הליכים בחטא (דרך לזכור- המספר 510)
- סייג- במידה וההליכים עוכבו בפעם השניה- לא ניתן לחדש בשנית. (עיכוב- פעמיים; חידוש- פעם אחת)

התליית הליכים	עיכוב הליכים
לא ניתן להביא את הנאשם להמשך משפטו	כל מיני נסיבות מנומקות
בית המשפט	היועמ"ש
עד גזר הדין	עד הכרעת הדין
<u>חידוש הליכים (בהתאם לתקופות ההתיישנות המנויות בסעיף 9 לחסד"פ)</u> <u>פשע</u> פשע שדינו מיתה או מאסר עולם – 30 שנה פשע שדינו 7 שנות מאסר ומעלה (בעבירות המנויות בתוספת ראשונה ב') – 15 שנה <u>הערה: במקרים מיוחדים עד 23 שנים – ראה סעי' 9(א1)(1)</u> פשע אחר – 10 שנים <u>עוון – 5 שנים</u> <u>חטא – שנה אחת</u> <u>אם חלפה תקופת ההתיישנות ניתן לחדש רק אם: נאשם מתחמק + טמ"ש + אישור יועמ"ש</u>	<u>חידוש הליכים</u> פשע - 5 עוון - 1 חטא - 0 ניתן לעכב פעמיים אך לחדש רק פעם אחת

21 במשפט אזרחי מתכוון התובע להגיש חוות דעת מומחה, והנתבע ביקש לחקור את המומחה בחקירה נגדית. לאור תוכנה של חוות הדעת, לבית המשפט חשש כבד שבקשת הנתבע היא לשם קנטור בלבד.

מה הדין?

- על בית המשפט לדחות את בקשת הנתבע.
- בית המשפט רשאי לדחות את בקשת הנתבע.
- בית המשפט אינו רשאי לדחות את בקשת הנתבע, אך הוא רשאי להטיל על הנתבע את הוצאות החקירה.
- חוות דעת מומחה אינה מוגשת באמצעות המומחה, לכן בקשת הנתבע היא בקשת סרק שאינה ניתנת למימוש.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 26 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

חקירה בעל-פה

26. (א) הוראות סימן זה אינן גורעות מכוחו של בית המשפט לצוות כי מומחה או רופא או עובד הציבור ייחקרו בבית המשפט, ובית המשפט ייעתר לבקשתו של בעל דין לצוות על כך.
(ב) נתברר לבית המשפט שבקשתו של בעל דין לחקור מומחה או רופא או עובד הציבור בבית המשפט באה לשם קנטור או מתוך קלות דעת, רשאי הוא להטיל על המבקש את הוצאות החקירה.

יישום:

אם הנתבע ביקש לחקור נגדית את המומחה – בית המשפט חייב להסכים לבקשתו. אין שיקול דעת לבית המשפט לעניין זה.
בית המשפט רשאי להטיל על המבקש את הוצאות החקירה אם נתברר שהבקשה הייתה לשם קנטור או קלות דעת.

22 מי מבין הבאים מוסמך לאשר אזהרה על תצהיר במסגרת הליך אזרחי?

א. חבר כנסת.

ב. ראש רשות מקומית.

ג. רואה חשבון.

ד. יועץ מס.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

תצהיר שבכתב כראיה בדין

15. (א) מקום שמותר לאדם על-פי דין, או שנדרש אדם, להוכיח דבר על-ידי תצהיר בכתב, בשבועה או בהן צדק, יהיה תצהירו בכתב כראיה כשרה, אם הוזהר המצהיר כי עליו להצהיר את האמת וכי יהא צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן.

(ב) האזהרה לפי סעיף קטן (א) תינתן, ונתינתה תאושר על פני התצהיר, על-ידי אחד מאלה:

(1) שופט;

(2) דיין בבית דין דתי;

(3) היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה, פרקליט מחוז, פרקליטי נפה, וסגני פרקליט המדינה ופרקליטי המחוז ועוזריהם;

(4) עורך-דין;

(5) ראש רשות מקומית;

(6) אדם אחר שהסמיכו לכך שר המשפטים.

23 מאחר ששמואל שוחח זמן רב בטלפון והדבר פגע בלימודיו, החליט אביו להחרים לו את הטלפון. באירוע לא היה כל סממן של אלימות או של איום באלימות. שמואל הגיש תלונה במשטרה נגד אביו בגין גניבה, ונגד האב הוגש כתב אישום בגין גניבה.

מה הדין?

א. שמואל אינו כשר להעיד נגד אביו.

ב. שמואל אינו כשר להעיד נגד אביו, אך הוא רשאי להעיד נגד אביו.

ג. שמואל כשר להעיד נגד אביו.

ד. שמואל כשר להעיד נגד אביו, אך לא ניתן לכפות אותו להעיד נגד אביו.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 5 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971

החריג לאיסור להעיד בני משפחה (בני זוג, הורים וילדים) האחד לחובת המשנהו, אינו מתקיים כאשר בן המשפחה, ילד/ בן הזוג הוא זה שהגיש את התלונה. ברגע שכן המשפחה מגיש את התלונה הוא מכשיר את עצמו להעיד, ולכן הוא חייב להעיד.

יישום:

אם בן משפחה הגיש תלונה נגד בן משפחתו, מותר להעיד אותו נגד בן משפחתו במשפט הפלילי שנפתח נגדו. בנתוני השאלה שמואל הגיש תלונה על אביו- ולכן הוא רשאי להעיד נגד אביו, על אף הכלל שילד אינו רשאי להעיד נגד הורו.

כמו כן, אינו חל האיסור אינו חל בעבירות של חבלת גוף וחבלה חמורה, בין אם העבירות בוצעו בתוך המשפחה ובין אם בוצעו מחוץ למשפחה. כלומר, אלימות כלפי כל אדם.

הרחבה- כשרות עדים

בהליך האזרחי- כולם כשרים להעיד- ללא יוצא מן הכלל

בהליך הפלילי- כדי לדעת האם קיימת כשרות להעיד נשאל את השאלות הבאות :

- האם העד הגיש את התלונה?
 - כן- כשרים להעיד
 - לא- ממשיכים לשאלה הבאה :
- מי זימן את העד?
 - ההגנה- כשרים להעיד
 - התביעה- ממשיכים לשאלה הבאה :
- מה הקשר בין העד לנאשם?
 - קשר שאינו החריג לעניין המשפחה- כשרים להעיד
 - הורים וילדים / בני זוג- ממשיכים לשאלה הבאה :
- באיזו עבירה מדובר?

אלימות- כלפי כולם	מין זנות, תועבה, הזנחה במשפחה	עבירה אחרת
כשרים להעיד! אין תא משפחתי להגן עליו		לא כשרים להעיד!

** אחים = זרים

24 צילה וגילה כרתו חוזה, אך צילה הפרה את החוזה. גילה הגישה לבית המשפט את החוזה כראיה בכתב לכריתת החוזה. צילה טענה להגנתה שהחוזה נכרת בעקבות כפייה, לכן היא הפרה אותו.

מה הדין?

- א. על צילה להוכיח את טענתה באמצעות מסמך בכתב בלבד.
- ב. על צילה להוכיח את טענתה באמצעות מסמך בכתב, באמצעות הודאתה של גילה או באמצעות פנקסה של גילה בלבד.
- ג. על צילה להוכיח את טענתה באמצעות עדות בעל פה בלבד.
- ד. צילה רשאית להוכיח את טענתה בכל האמצעים המופיעים בתשובות א-ג.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 80 לחוק הפרוצדורה האזרחית העותומנית.

80. תביעות הנוגעות להתחייבויות וחוזים או לשותפות, למוכסנות¹ או להלוואות שעל פי הרגיל והנהוג הם נעשים במסמך בכתב, והעולות על עשר לירות, צריך להוכיח במסמך בכתב. טענה ותביעה נגד מסמך בכתב בנוגע לדברים האמורים, אף אם איננה עולה על עשר לירות, צריך להוכיח במסמך בכתב או ע"י הודאתו או פנקסו של הנתבע. גם אם נתקלתם בשאלה זו בבחינות הלשכה ואין לכם מושג מהי התשובה, ניתן לענות על פי השכל הישר, לכל אחד ניתנת האפשרות להוכיח את טענותיו בכל האמצעים. זו המטרה שלשמה יש בית משפט, כמובן שהכל כפוף לדיני הראיות.

הוכחות טענה בנוגע לחוזה

תביעה הנוגעת להתחייבות/חוזה, והיא מעל 10 לירות, שעל פי הנוהג יש לעשותה בכתב, תוכח ע"י :
-מסמך בכתב

טענה נגד מסמך בכתב בנוגע לאמור בו, תוכח ע"י : (אמצעים חלופיים)
-מסמך בכתב.
-הודאה של הנתבע.
-פנקס של הנתבע.

25 סעיד הוא עובד ציבור המואשם בקבלת שוחד. עד התביעה היחיד נגדו הוא סמיר, שהיה שותפו לעבירה. לסמיר הובטח שאם יעיד נגד סעיד יקבל לתאו בכלא טלוויזיה עם מסך גדול.

מה הדין?

- א. בית המשפט אינו רשאי להרשיע את סעיד על סמך עדותו היחידה של סמיר.
- ב. בית המשפט רשאי להרשיע את סעיד על סמך עדותו היחידה של סמיר רק אם מצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה.
- ג. בית המשפט רשאי להרשיע את סעיד על סמך עדותו היחידה של סמיר רק אם מצא בחומר הראיות סיוע.
- ד. בית המשפט רשאי להרשיע את סעיד על סמך עדותו היחידה של סמיר בלא צורך בתוספת ראייתית מכל סוג שהוא.

התשובה הנכונה היא ד'.

ס' 54 לפקודת הראיות [נוסח משולב]; ס' 296 לחוק העונשין

הכרעה על-פי עדות יחידה במשפט פלילי

54א. (א) בית המשפט לא ירשיע נאשם על סמך עדותו היחידה של שותפו לעבירה, אלא אם מצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה; ואולם אם היה השותף עד מדינה - טעונה עדותו סיוע; לענין זה, "עד מדינה" - שותף לאותה עבירה המעיד מטעם התביעה לאחר שניתנה או שהובטחה לו טובת הנאה. (ב) הרשיע בית משפט במשפט על עבירה לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין, תשל"ז-1977, על פי עדות יחידה של הנפגע, יפרט בהכרעת הדין מה הניע אותו להסתפק בעדות זו. (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהאמור בסעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955.

ס' 296 לחוק העונשין - ראיות

296. במשפט על עבירה לפי סימן זה רשאי בית המשפט להרשיע על יסוד עדות אחת, אף אם זו עדות של שותף לעבירה.

יישום:

נזכור את החריג !

בעבירות של שוחד (כמו בשאלה)

ובעבירות של הימורים/משחקים אסורים והגרלות - אין צורך בתוספת ראייתית.

השאלה מנסה לבלבל עם עדות שותף, שבה יש צורך בחיזוק אך כאן חל החריג שלעיל.

הרחבה - עדות יחידה של שותף

הכלל - לא מרגישים על סמך עדות יחידה במשפט הפלילי
חריג - כדי להרשיע על סמך עדות יחידה, נדרשת תוספת ראייתית.

שותף רגיל-אם מדובר בעדות יחידה של שותף רגיל התוספת הראייתית הנדרשת היא חיזוק. שותף שהוא עד מדינה - לפי ההגדרה בסעיף עד מדינה הוא שותף לעבירה שניתנה לו או שהובטחה לו טובת הנאה כלשהי תמורת עדותו. וכדי להרשיע על סמך עדותו נדרשת תוספת מסוג סיוע.

חריגים לעניין שותפים לעבירה-

ניתן להרשיע על סמך עדות יחידה של שותף רגיל / שותף שהוא עד מדינה ללא צורך בתוספת ראייתית בעבירות הבאות :

- שוחד
- הימורים, משחקים אסורים והגרלות.

26 בפני רשם ההוצאה לפועל תיק בשל חוב מזונות בסך 50,000 ש"ח שגובה המוסד לביטוח לאומי. לאחר שהחייב הובא בפני הרשם בצו הבאה, הגיע הרשם למסקנה כי החייב משתמט מתשלום החוב. במעמד אותו דיון ביקש הזוכה שהרשם ייתן צו מאסר נגד החייב.

מה הדין?

- א. הרשם אינו רשאי לתת צו מאסר נגד החייב.
- ב. הרשם רשאי לתת צו מאסר נגד החייב לתקופה שלא תעלה על 7 ימים.
- ג. הרשם רשאי לתת צו מאסר נגד החייב לתקופה שלא תעלה על 21 ימים.
- ד. הרשם רשאי לתת צו מאסר נגד החייב לתקופה שלא תעלה על 30 ימים.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 70 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.

מאסר חייב בעל יכולת בשל אי-תשלום חוב מזונות שגובה המוסד לביטוח לאומי

70. (א) (1) רשם ההוצאה לפועל רשאי, לבקשת הזוכה, לתת צו מאסר נגד חייב בשל חוב מזונות שגובה המוסד לביטוח לאומי לפי חוק המזונות, הכולל גביית הפרשים כאמור בסעיף 10 לחוק האמור, בין אם הוכרז מוגבל באמצעים ובין אם לאו, לתקופה שלא תעלה על שבעה ימים, אם שוכנע, לאחר שהחייב הובא לפניו על פי צו הבאה לפי סעיף 69 או בא לפניו בדרך אחרת והוא בירר את יכולתו, כי לחייב יכולת לשלם את החוב והוא אינו משלמו בלא הסבר סביר, ובלבד שטרם חלפו שישה חודשים מיום שהובא או בא לפני רשם ההוצאה לפועל והוא בירר את יכולתו כאמור;

(2) רשם ההוצאה לפועל רשאי לתת צו מאסר כאמור בפסקה (1), אף אם לא שוכנע כי לחייב יכולת לשלם את החוב, אם ניסה לברר את יכולתו כאמור באותה פסקה, אך הדבר לא התאפשר בשל אי-שיתוף פעולה מכוון מצדו של החייב;

(3) צו מאסר לפי סעיף קטן זה לא יינתן אלא נגד חייב שחובו הפסוק עולה על 2,000 שקלים חדשים; שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לשנות, בצו, את הסכום הקבוע בפסקה זו;

(4) בתקופה של שנתיים מיום תחילתו של חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 43), התשע"ד-2014, לא יקראו את המילים "הכולל גביית הפרשים כאמור בסעיף 10 לחוק האמור" שבפסקה (1).

יישום:

רשם ההוצאה לפועל רשאי, לבקשת הזוכה לתת צו מאסר נגד חייב בשל חוב מזונות למוסד לביטוח לאומי, שגובהו עולה על 2,000 ₪ לתקופה של עד 7 ימים. וזאת, אם שוכנע כי צו המאסר מוצדק בהתחשב בפגיעה בחייב ולא קיימים הליכים אחרים שפוגעים בחייב פחות אשר יש בהם כדי להביא לתשלום החוב.

בנתוני השאלה מדובר בחייב מזונות של ביטוח לאומי, וכדי שהרשם יתן צו מאסר נגדו נבחן אם מתקיים התנאים:

גובה החוב שלו מעל 2,000 ש"ח- בנתוני השאלה החוב הוא 50,000 ₪.
הזוכה ביקש את הצו

לחייב יש יכולת לשלם והוא משתמט- "הובא בצו הבאה בפני הרשם והוא הגיע למסקנה שהוא משתמט מתשלום החוב"

בעניינו הרשם רשאי לתת כנגד החייב צו מאסר. לתקופה שלא תעלה על 7 ימים משום שמדובר בחייב מזונות של ביטוח לאומי.

הרחבה- צו מאסר בהוצאה לפועל
טבלת השוואה

מאסר לחייב מזונות- ביטוח לאומי	מאסר לחייב מזונות-רגיל	עילה
הרשם שוכנע כי צו המאסר מוצדק בהתחשב בפגיעה בחייב, וכי אין הליכים אחרים שפגיעתם בחייב פחותה כדי להביא את החייב לתשלום החוב.	הרשם סבור שאין אפשרות לגבות את החוב באמצעות הליכים אחרים או באמצעות הטלת הגבלות אחרות (המוצא האחרון)	
1. לבקשת זוכה 2. אזהרה בהמצאה מלאה 3. הומצאה התראה, וחלפו 14 ימים מיום המצאת ההתראה	1. לבקשת זוכה 2. אזהרה בהמצאה מלאה 3. הומצאה התראה, וחלפו 7 ימים מיום המצאת ההתראה	תנאים
7 ימים **אם ניתנו מספר צווי מאסר נגד אותו חייב שהתקופה הכוללת עולה על 30 ימים- הוא יאסר ל-30 ימים, ישוחרר ל-30 ימים, וימשיך לרצות את הייתרה באותו האופן	21 ימים **אם ניתנו מספר צווי מאסר נגד אותו חייב שהתקופה הכוללת עולה על 30 ימים- הוא יאסר ל-30 ימים, ישוחרר ל-30 ימים, וימשיך לרצות את הייתרה באותו האופן	משך הצו
חייב שנאסר יובא לפני רשם הוצל"פ תוך 24 שעות ממועד מאסרו והרשם רשאי- לבטל את צו המאסר או לרצק את המאסר *אין צורך בטמ"ש	חייב שנאסר יובא לפני רשם הוצל"פ תוך 24 שעות ממועד מאסרו. והרשם רשאי- לבטל את צו המאסר או לרצק את המאסר מטמ"ש	הבאה של חייב שנאסר
צו מאסר נגד חייב בחוב מזונות לפי פסק דין של בית המשפט לענייני משפחה- בזכות, 15 ימים לבית המשפט לענייני משפחה.	צו מאסר נגד חייב בחוב מזונות לפי פסק דין של בית המשפט לענייני משפחה- בזכות, 15 ימים לבית המשפט לענייני משפחה.	ערעור

דגשים-

- אין צווי מאסר נגד חייבים שהם פסולי דין או קטינים
- לא אוסרים בעד חוב אחד פעמיים- אם החייב קיבל צו מאסר על חוב מזונות, השלים את המאסר, לא ייאסר שוב על אותו החוב.

27 משה הגיש תובענה שבמסגרתה התבקש בית המשפט ליתן צו עשה קבוע המורה לנתבע להחזיר למשה את רכבו. שווי הרכב 30,000 ש"ח. עם הגשת התובענה משה מבקש להטיל עיקול זמני על הנכסים של הנתבע.

מה הדין?

- א. ניתן להטיל עיקול זמני על כלל נכסי הנתבע ללא תקרה.
- ב. ניתן להטיל עיקול זמני על כלל נכסי הנתבע עד לגובה סכום התביעה בסך של 30,000 ש"ח.
- ג. לא ניתן להטיל עיקול זמני בתובענה ששווי נושאה הוא פחות מ-50,000 שקלים, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו.
- ד. ניתן להטיל עיקול זמני על הרכב, נשוא התובענה, בלבד.

התשובה הנכונה היא ד'.

תקנה 103(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018.

צו עיקול זמני

103. (א) בתביעה לסכום כסף רשאי בית המשפט להטיל עיקול זמני על נכסים של המשיב שברשותו או ברשות המבקש או ברשות מחזיק, ובתביעה לדבר שבעין רשאי בית המשפט לצוות על עיקול הנכס הנתבע, והכול אם שוכנע כי קיים חשש סביר שאי-מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

יישום:

נזכור – ניתן להטיל צו עיקול זמני בסוגי התביעות הבאות בלבד:

1. תביעה לסכום כסף (במצב זה יכול בית המשפט לעקל כל נכס).
 2. תביעה לדבר שבעין (בתביעה זו יכול בית המשפט לצוות על עיקול הנכס הנתבע בלבד).
- בשאלה מבקש משה להטיל עיקול על כלל נכסי הנתבע. מאחר ומדובר בתביעה לדבר שבעין – רכב, ניתן להטיל עיקול רק על הנכס הנתבע – הרכב.

הרחבה- צו עיקול זמני

כפי שצינו לעיל הצו ניתן בשתי סוגי תובענות בלבד-

1. תובענה לדבר שבעין - הכוונה לכל דבר שהוא שווה כסף, לדוגמא חפצים, נכסים, אפילו זכויות.
2. תובענה כספית

דגשים-

1. לא נותנים צו לעיקול זמני בתובענות לסעד הצהרתי, פינוי מקרקעין, פירוק שיתוף.
- הרציונאל- הצו עיקול מטרתו להגביל שימוש בנכס, למנוע מהנתבע להבריח אותו, כך שבמידה ואין לנתבע איך לפרוע לנו את החוב, נוכל להפרע מאותו נכס שעליו הטלנו את העיקול.
2. אם הצו ניתן על דבר שבעין- ניתן לעקל רק את אותו "דבר שבעין" את אותו נכס
3. לא מעקלים נכס הפטור מעיקול לפי כל דין. למשל - שכר בסיס (לפי חוק הגנת השכר), מסגרת אשראי (ע"פ הפסיקה).
4. העיקול יכול להיות מוטל על:

1. המשיב בבקשה לצו העיקול
2. המבקש- "עיקול עצמי"- אם הכסף או הנכס של המשיב מצוי אצלו
3. מחזיק- צד שלישי (לדוגמא בנק)
5. תנאי למתן צו עיקול: אם ביהמ"ש משוכנע שקיים חשש סביר שאי-מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.
6. דיון בבקשה לצו עיקול: תקנה 97(ג) קובעת כי הבקשה תידון במעמד צד אחד, אלא אם ביהמ"ש שוכנע שמתן הצו לא יסכל את מטרתו.

28 משה, המתגורר בחיפה, הוא הבעלים של נכס מקרקעין הרשומים ומוסדרים בלשכת רישום המקרקעין בתל אביב. בין משה למיכל נחתם הסכם מכר להעברת הזכויות בנכס בתל אביב ממשה למיכל בשווי 2 מיליון ש"ח. ההסכם נחתם בביתו של משה בחיפה. משה הפר את הסכם המכר הפרה יסודית, ומיכל מעוניינת לתבוע ממשה סעד המצהיר כי הסכם המכר ביניהם בטל וכן פיצויים בסך 500,000 ש"ח בשל ההפרה היסודית.

מה הדין?

- א. מיכל רשאית להגיש את התביעה לסעד הצהרתי לבית המשפט המחוזי בתל אביב ואת תביעת הפיצויים לבית משפט השלום בחיפה.
- ב. מיכל רשאית להגיש את התביעה לסעד הצהרתי לבית המשפט המחוזי בחיפה ואת תביעת הפיצויים לבית משפט השלום בתל אביב.
- ג. מיכל רשאית להגיש את התביעה על שני סעדיה לבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- ד. מיכל רשאית להגיש את התביעה על שני סעדיה לבית משפט השלום בחיפה.

התשובה הנכונה היא א'.

ס' 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - הסמכות

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

(2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין;

(3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ותביעות אחרות הנוגעות למקרקעין;

ס' 7 לתקנות סדר הדין האזרחי - סמכות מקומית

מקום שיפוט

7. (א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחלל שבשלו תובעים ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.

ע"א 29/58 לוי נ' עקריש-פיצול אוטומטי

כאשר נתבעים סעד כספי וסעד שאינו כספי וכל אחד מהסעדים האמורים הוא בסמכות בית משפט אחר, יש לפצל את הסעדים ולהגיש תביעות נפרדות.

יישום:

סמכות עניינית ומקומית

מנתוני השאלה מיכל רוצה להגיש כנגד משה תביעות להלן:

תביעה לסעד הצהרתי המצהיר כי הסכם המכר ביניהם בטל.

סמכות עניינית- סעד הצהרתי שלא ניתן לכמתו ולבית המשפט המחוזי- יש סמכות שיורית לדון בתביעה הקשורה לתוקפו של הסכם מכר במקרקעין, על כל נגזרותיו- ביטול, אכיפה, סעד הצהרתי, צו מניעה. סמכות מקומית- תובענה במקרקעין תוגש לביהמ"ש שבמחוז שיפוטו הם נמצאים. לאור נתוני השאלה המקרקעין מצויים בתל אביב. לכן הסמכות תהיה לבית משפט המחוזי בתל אביב.

פיצוי בסך 500,000 בשל אותה הפרה

סמכות עניינית- לשים לב שזו תביעה כספית! ואין זה משנה שהפיצוי הוא לאור ההפרה של הסכם המכר. כשרוצים כסף, מתייחסים לסכום הנתבע וכך נקבעת הסמכות העניינית. במקרה דנן הסמכות היא לבית משפט השלום.

סמכות מקומית- הולכים לפי מגורי הנתבע, ולכן הסמכות תהיה לבית משפט השלום בחיפה.

לשים לב- יש פיצול אוטומטי לפי פס"ד עקריש ואין צורך להגיש בקשה לפיצול סעדים.

****חלופה ג' אינה נכונה- נועדה לבלבל עם שני סעדים במקרקעין שכל סעד בסמכותו של בית משפט אחר, וחלה "הלכת התפל אחר העיקר". לא כך בעניינו.**

29 עופר המתגורר בפתח תקווה וצביקה המתגורר בהרצליה הם בעלים משותפים של נכס מקרקעין הרשומים ומוסדרים בירושלים. בעקבות מריבות חוזרות ונשנות בין השניים מבקש עופר להגיש תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין ולפיצוי כספי בגין הנזקים שגרם לו צביקה בשווי של 3.7 מיליון ש"ח.

מה הדין?

- א. עופר רשאי להגיש את התביעה לפירוק שיתוף בבית משפט השלום בירושלים ואת התביעה לפיצוי כספי בבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- ב. עופר רשאי להגיש את התביעה בגין שני הסעדים בבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- ג. עופר רשאי להגיש את התביעה בגין שני הסעדים בבית משפט השלום בירושלים.
- ד. עופר רשאי להגיש את התביעה לפירוק שיתוף בבית משפט השלום בהרצליה ואת התביעה לפיצוי כספי בבית המשפט המחוזי בירושלים.

התשובה הנכונה היא א'

סעיפים 40, 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984;

תקנה 7(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018;

ע"א 58/29 נסים לוי נ' עמרם עקריש.

ס' 40 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - הסמכות

40. בית משפט מחוזי ידון באלה:

- (1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ה; ואולם –
- (א) היתה התביעה שכנגד בסמכותו של בית משפט לענייני משפחה, רשאי בית המשפט להעביר את

ס' 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - הסמכות

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

- (3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ותביעות אחרות הנוגעות למקרקעין;

ס' 7 לתקנות סדר הדין האזרחי - סמכות מקומית

מקום שיפוט

7. (א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.

ע"א 29/58 לוי נ' עקריש-פיצול אוטומטי

כאשר נתבעים סעד כספי וסעד שאינו כספי וכל אחד מהסעדים האמורים הוא בסמכות בית משפט אחר, יש לפצל את הסעדים ולהגיש תביעות נפרדות.

יישום:

התביעה הראשונה לפירוק שיתוף:

סמכות עניינית- לבית ממשפט השלום סמכות ייחודית לפי סעיף 51(א)(3)

סמכות מקומית- היכן שמצויים המקרקעין- ירושלים. לפי תקנה 7(א) לתקסד"א

התביעה השניה לפיצוי כספי בסך 3.7 מיליון:

סמכות עניינית- מחוזי מתוקף סמכותו השירותית כיוון שסמכותו של השלום היא עד 2.5 מיליון ₪.

סמכות מקומית- מחוזי תל אביב. הולכים לפי הנתבע, והנתבע צביקה גר בהרצליה שמצויה במחוז תל אביב.

30 משה הגיש תביעת פינוי לבית משפט השלום נגד לימור אשר פלשה לחלקה שבבעלותו. לימור מבקשת להגיש תביעה שכנגד נגד משה על כך שבמהלך הליך פינוי אסור וכושל הוא גרם נזק לרכושה בסך 2,600,000 ש"ח. לימור מבקשת להגיש את התביעה שכנגד לבית משפט השלום.

מה הדין?

- א. לימור אינה רשאית להגיש את התביעה לבית משפט השלום הואיל והסעד שהיא מבקשת אינו בסמכות העניינית, לכן יש לפצל את התביעות.
- ב. לימור רשאית להגיש את התביעה לבית משפט השלום, שכן נושא התביעה אחד והתביעות נובעות מאותן נסיבות.
- ג. לימור רשאית להגיש את התביעה שכנגד לבית משפט השלום רק בכפוף להתחייבות של לימור שלא לקבל פיצוי בסכום העולה על 2,500,000 ש"ח.
- ד. לימור רשאית להגיש תביעה שכנגד בבית משפט השלום, ובלבד שקיימת זהות בין חלק מבעלי הדין בתביעה המקורית.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

הסמכות

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

(4) תביעה-שכנגד לתביעה אזרחית שנושאן אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה שוויו של נושא התביעה-שכנגד אשר יהיה; היתה התביעה שכנגד עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 342, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט שהיה מוסמך לדון בתביעה שכנגד אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות משמעותי;

חשוב לזכור כי בפנינו מושכר לא ניתן להגיש תביעה שכנגד, השאלה עוסקת בסוגיה של סילוק יד.

יישום:

תביעה שכנגד בבית משפט שלום

כללל לביהמ"ש השלום הסמכות לדון בתביעות אזרחיות עד לסכום של 2.5 מילון ₪.

עם זאת, תביעה שכנגד החורגת מסכום זה, יכול שתוגש אף היא לבית משפט השלום אם מתקיים אחד התנאים להלן:

1. נושא התביעה והתביעה שכנגד הוא אחד.

או

2. התביעות נובעות מאותן נסיבות.

מאחר ולימור תובעת את משה בשל אותן נסיבות, לבית משפט השלום הסמכות לדון בכך.

תביעה שכנגד הרחבה-

תביעה שכנגד בתביעות קטנות	תביעה שכנגד בדיון מהיר	תביעה שכנגד לתביעה שהיא עניין כלכלי.	תביעה שכנגד בבית משפט השלום שבסמכות מחוזי.
עד הסכום בתביעות קטנות (33,800) במידה וישנה חריגה מהסכום אותו ניתן לתבוע בביהמ"ש לתביעות קטנות - ניתן להגיש את ההפרש (יתרת הסכום) כתביעה נפרדת בביהמ"ש לתביעות קטנות או כתביעה רגילה בביהמ"ש המוסמך. *אם זו התביעה שכנגד מוגשת על ידי תאגיד וקיימת חריגה מהסכום המותר בתביעות קטנות, אין לתאגיד אפשרות בחירה היכן לתבוע את "עודף התביעה" את ההפרש רשאי התאגיד לתבוע בבית משפט "רגיל".	נתבע רשאי להגיש תביעה שכנגד בהתקיים אחד מאלה: 1. התביעה שכנגד היא באותו נושא כמו התביעה שהמקורית או שהיא נובעת מאותן הנסיבות (גם בסכום העולה על 75,000 ש"ח) 2. סכום התביעה אינו עולה על 75,000 ש"ח. * אין צירוף בעלי דין חדשים (בניגוד לתביעה שכנגד תביעה	הכלל: רק אם התביעה שכנגד באותו נושא ואותן נסיבות * במחלקה הכלכלית ניתן לדון גם בתביעה שכנגד שאינה כלכלית בהתאם לכלל לעיל.	

לא ניתן לצרף בעלי דין חדשים.	"רגילה"	
------------------------------	---------	--

31 דליה הגישה תביעה למזונותיה לעבר בסך 30,000 ש"ח נגד משה בעלה בבית המשפט לענייני משפחה. משה, הנתבע, הגיש כתב הגנה כדין. לאחר דיון הוכחות פסק בית המשפט 25,000 ש"ח לטובת דליה. שניהם מעוניינים בנפרד לערער על פסק הדין.

מה הדין?

- א. בית המשפט לענייני משפחה הוא בדרגת בית המשפט המחוזי, ולכן הערעור של שניהם יוגש לבית המשפט העליון. הערעור יידון בפני 3 שופטים.
- ב. בית המשפט לענייני משפחה הוא בדרגת בית משפט השלום, ולכן הערעור של שניהם יוגש לבית המשפט המחוזי. הערעור יידון בפני שופט אחד לאור סכום התביעה.
- ג. הערעור של שניהם יוגש לבית המשפט המחוזי. הערעור יידון בפני 3 שופטים.
- ד. אי אפשר לערער על פסק דין במזונות אישה מכיוון שהם ניתנים לשינוי בעתיד בעילה של שינוי נסיבות.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיפים 37, 52 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

ס' 52 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - ערעור

52. (א) פסק דין של בית משפט שלום ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי.

סעיף 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - ההרכב

37. (א) בעניינים אלה ידון בית משפט מחוזי בשלושה:

(1) משפטים בשל עבירה שענשה מוות או מאסר עשר שנים או יותר;

(2) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום;

(3) כל ענין שהנשיא של בית המשפט המחוזי או סגנו הורה שידונו בו שלושה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בעניינים הבאים ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו, לעניין מסוים, כי יידון בשלושה:

(ב) תביעות בענייני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995;

(ג) תביעות כאמור בסעיף 51(א)(3);

יישום:

ערעור בענייני משפחה

בית המשפט לענייני משפחה הוא במעמד של בית משפט שלום ולכן ערכאת הערעור על החלטותיו היא בית המשפט המחוזי (סעיף 51(א)(5) לחוק בתי המשפט).

מבחינת המותבים-

הכלל: ערעור על פסק דין של בתי משפט שלום בדן יחיד בתביעה שסכומה או ששווי נושאה, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים יידון בדן יחיד בפני בית המשפט המחוזי.

החריג: בתביעה בענייני משפחה, גם ערעור ששווי מתחת ל-300,000 ש"ח - יידון בשלושה.

32 רמי הגיש תביעה לפיצוי בגין נזקי גוף שנגרמו לו בסך 200,000 ש"ח נגד חברת הביטוח "המבטחים בע"מ" (להלן: "הנתבעת"). הנתבעת שלחה לרמי בקשה לענות על שאלון מטעמה. משלא נענתה פנתה לבית המשפט וביקשה צו שיורה לרמי לענות על שאלון מטעמה. בית המשפט נתן צו כמבוקש. רמי הפר צו זה ולא השיב לשאלון. בקדם המשפט הראשון רמי לא נתן הסבר סביר לאי-מתן תשובות לשאלון. בית המשפט הורה למחוק את כתב תביעתו של רמי.

מה הדין?

- א. רמי יגיש ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי. הערעור יידון בפני 3 שופטים.
- ב. רמי יגיש ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי. הערעור יידון בפני שופט אחד.
- ג. רמי יגיש ערעור ברשות לבית המשפט המחוזי. הערעור יידון בפני 3 שופטים.
- ד. לא ניתן להגיש ערעור בגין מחיקה על הסף, שכן אפשר להגיש את התביעה מחדש.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

הרכב

37. (א) בענינים אלה ידון בית משפט מחוזי בשלושה:
 - (1) משפטים בשל עבירה שענשה מוות או מאסר עשר שנים או יותר;
 - (2) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום;
 - (3) כל ענין שהנשיא של בית המשפט המחוזי או סגנו הורה שידונו בו שלושה.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בענינים הבאים ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לענין זה, או ביוזמתו, לענין מסוים, כי יידון בשלושה:
 - (9) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום בדן יחיד בתביעות שסכומן או ששווי נושאן, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין, למעט בתביעות כמפורט להלן:
 - (א) תביעות לפיצויים בשל נזקי גוף או תביעות לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תביעות שעילתן בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;

יישום:

ערעור בתביעה לפיצוי בגין נזק גוף

מחיקת כתב התביעה = פסק דין

הכלל: ערעור על פסק דין של בתי משפט שלום בדן יחיד בתביעה שסכומה או ששווי נושאיה, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים יידון בדן יחיד בפני בית המשפט המחוזי.

החריג: בתביעה לפיצוי בשל נזק גוף, גם ערעור ששווי מתחת ל-300,000 ש"ח - יידון בשלושה.

סיטואציה שבה פסקי דין קטנים מגיעים מהשלום:

2 תנאים מצטברים:

תנאי א' - אם הגשתי תביעה בשלום על סך 2 מיליון ₪ ונפסק לי 100,000 ₪, אני לא בודק לפי מה שנפסק אלא לפי סכום התביעה המקורי שהגשתי.

תנאי ב' - ממ"נ

לא מתעסקים עם משפחה

מ- משפחה

מ- מקרקעין

נ- נזקי גוף

בשלושת המקרים הללו המותב יהיה 3.

<u>החלטה אחרת</u>		<u>פסק דין</u>			
רשם	שופט	פחות מ- K300 (ולא ממ"ן- משפחה, מקרקעין, נזקי גוף)	קטנות/ מקומי/ תעבורה	הכלל	
1	1	1	1	1	דיונית
1	1	1	1	3	ערעור 1
3	1	3	1	3	ערעור 2
*3					ערעור 3- בשאלה חשובה

33 ענבל רוצה לבנות בית במגרש באשדוד, לכן הגישה הצעה במכרז קרקע של רשות מקרקעי ישראל. ועדת המכרזים שישבה במשרדי הרשות בירושלים החליטה לבטל את המכרז ולעשות שימוש במגרש לצורך אחסון מכולות של הרשות.

כיצד צריכה ענבל לפעול?

- א. להגיש תביעה אזרחית לבית משפט השלום באשדוד.
- ב. להגיש עתירה מינהלית לבית המשפט לעניינים מינהליים בבאר שבע.
- ג. להגיש עתירה לבג"ץ.
- ד. להגיש עתירה מינהלית לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 5 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 והתוספת הראשונה לחוק; סעיף 2 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000.

ס' 5 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים - סמכות בית המשפט

5. בית משפט לעניינים מינהליים ידון באלה –

- (1) עתירה נגד החלטה של רשות או של גוף המנוי בתוספת הראשונה בענין המנוי בתוספת הראשונה ולמעט עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה ענינו התקנת תקנות, לרבות ביטול תקנות, הכרזה על בטלותן או מתן צו להתקין תקנות (להלן – עתירה מינהלית);
- (2) ערעור המנוי בתוספת השניה (להלן – ערעור מינהלי);
- (3) תובענה המנויה בתוספת השלישית (להלן – תובענה מינהלית);
- (4) ענין מינהלי או ענין אחר שנקבע בחוק אחר כי בית משפט לעניינים מינהליים ידון בו, ובכפוף להוראות אותו חוק.

התוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים:

(תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

5. מכרזים – עניני מכרזים של גוף או רשות המנויים בסעיף 2 לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, ועניני מכרזים של רשות מקומית, שענינם התקשרות בחוזה לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, לביצוע עבודה או לרכישת שירותים, וכן מכרזים שענינם מתן רישיון או זיכיון לפי דין.

ס' 2 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין) - מקום שיפוט

2. (א) עתירה מינהלית (להלן – עתירה) תוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו ניתנה החלטה של רשות אשר נגדה מוגשת העתירה, ובהחלטה בענין מקרקעין – לבית המשפט שבאזור שיפוטו נמצאים המקרקעין.

יישום:

עתירה נגד החלטה של רשות תוגש באמצעות עתירה מנהלית. ענבל עותרת נגד ההחלטה של הרשות לבטל המכרז.

ערעור על החלטה של ועדת המכרזים

ערעור על החלטה של ועדת המכרזים [כמצוין בתוספת הראשונה] המבטלת את המכרז ומשנה את השימוש במגרש לצורך אחסון מכולות של הרשות יוגש בדמות עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מינהליים.

הסמכות המקומית נתונה לביהמ"ש שבאזור שיפוטו מצויים המקרקעין, הלוא הוא בית משפט לעניינים מינהליים בבאר שבע.

34 משה זומן לתחנת המשטרה למסור את גרסתו כעד ראייה לביצועה של עבירת השוד המזוין שז'קלין חשודה בביצועה. העונש המרבי על עבירה זו הוא 20 שנות מאסר. משה הגיע לתחנת המשטרה, נשאל שאלות והשיב עליהן.

כיצד היה על המשטרה לתעד זאת?

- א. בתיעוד חזותי בלבד.
- ב. בתיעוד חזותי, אלא אם הורה הקצין הממונה על תיעוד קולי או על תיעוד בכתב.
- ג. בתיעוד חזותי, בתיעוד קולי או בתיעוד בכתב.
- ד. אין חובת תיעוד במצב זה.

התשובה הנכונה היא ד'.

הועדה הבוחנת קיבלה בשלב ההשגות גם את חלופה ג' כנכונה

באשר לחקירת עדים, על אף שזו טרם הוסדרה במפורש בהוראת דין על ידי המחוקק, לא מעט פסיקה קבעה את החובה לבצע תיעוד מסודר בכתב של חקירת עדים, אשר ישקפו רישומים מדויקים ונאותים של ממצאי עובדה בהליך הפלילי, זאת משיקולי הבטחת מנהל תקין ומשיקולי הגינות ההליך הפלילי (ראו למשל: ע"פ 9799591 מדינת ישראל נגד זגורי).

הינה כי כן, על פי הוראות הפסיקה וכן על פי הפרקטיקה הקיימת במשטרה, אין ולא קיים דבר כזה במהלך חקירות במשטרה, חקירות מתנהלות רק בעל פה ועל פי הזיכרון בלבד.

סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות).

חקירת עדים ע"י קצין משטרה וכו'

2. (1) קצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה, או כל קצין אחר או סוג אחר של קצינים המורשים בכתב, בדרך כלל או במיוחד, על ידי שר המשפטים, לערוך חקירות על ביצוע עבירות, רשאי לחקור בעל-פה כל אדם המכיר, לפי הסברה, את עובדותיה ונסיבותיה של כל עבירה, שעליה חוקר אותו קצין משטרה או אותו קצין מורשה אחר כנ"ל ורשאי הוא לרשום בכתב כל הודעה, שמוסרה אדם הנחקר כך.

(2) אדם, הנחקר כך, יהיה חייב להשיב נכונה על כל השאלות, שיציג לו בשעת החקירה אותו קצין משטרה, או קצין מורשה אחר כנ"ל, חוץ משאלות שהתשובות עליהן יהיה בהן כדי להעמידו בסכנת אשמה פלילית.

יישום:

תיעוד חקירת עד ע"י קצין משטרה

קצין משטרה רשאי לחקור בע"פ ורשאי הוא לרשום בכתב כל הודעה, שמוסר אדם. אין כל חובה לתעד את תשובותיו של משה בתשאול המשטרתי שנערך לו וזאת לפי הפקודה. בעוד שבפרקטיקה המקובלת ועפ"י הפסיקה לא חוקרים עדים בע"פ ועפ"י הזיכרון לכן חלופה ג' התקבלה גם היא כחלופה נכונה.

הרחבה- תיעוד חקירת חשוד במשטרה

סוג התיעוד	אופי החקירה
חזותי	חקירה בעבירה שעונשה 10 שנות מאסר או יותר, שחזור עבירה, חקירת חשוד בשפת הסימנים
חזותי או קולי	לא ניתן לתעד את החקירה בשפה שבה היא מתנהלת, החשוד אינו יודע קורא או כתוב/ אדם עם מוגבלות, הליך שבו מאשר השחוד את תיעוד חקירתו מחוץ לתחנה בעבירה שעונשה 10 שנות מאסר או יותר.

חקירה מחוץ לתחנה, חקירה בעבירה עד 10 שנות מאסר	חזותי או קולי או בכתב
--	-----------------------

35 בדיקה רקטלית (בדיקת פי הטבעת) של חשוד בהחזקת סמים מסוכנים כדי לחפש סמים מסוכנים היא :

- א. חיפוש חיצוני.
- ב. חיפוש פנימי.
- ג. נטילת אמצעי זיהוי.
- ד. תשובות א, ב, ג אינן נכונות.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 1 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996.

חיפוש חיצוני הינו :

- בחינת גוף עירום, כולל צילום.
- נטילת טביעה של כל חלק מהגוף.
- נטילת חומר מתחת לציפורניים.
- גזירת ציפורניים.
- נטילת חומר מהנחיריים.
- לקיחת שיער.
- לקיחת חומר מעל הגוף.
- בדיקה על העור.
- דגימת שתן/רוק/אוויר בנשיפה.
- נטילה של דגימת תאי לחי.

חיפוש פנימי הינו :

- בדיקת דם.
- הדמיית פנים הגוף.
- שיקוף רנטגן.
- בדיקה גניקולוגית.
- נטילה של דגימת דם מזערית.

יישום :

חיפוש בפי הטבעת אינו נכנס בהגדרת אף אחת מן החלופות א'-ג'.

36 לשוטר אזולאי היה יסוד סביר לחשד שסימונה עברה לבדה זה עתה עבירת גניבה, לכן הוא עיכב אותה כדי לברר את זהותה ואת מענה בשעה 11:00 בשל שיבושים שונים לא הצליח השוטר לברר את זהותה או את מענה עד לשעה 14:00.

מה הדין?

- א. על השוטר אזולאי לשחררה לאלתר.
- ב. השוטר אזולאי רשאי לעכבה לפרק זמן נוסף, מנימוקים שיירשמו, ובלבד שלא יימשך מעבר לשעה 17:00.
- ג. הקצין הממונה רשאי להאריך את עיכובה, מנימוקים שיירשמו, ובלבד שלא יימשך מעבר לשעה 17:00.
- ד. על השוטר אזולאי להביאה לתחנת המשטרה.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 73 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996.

משך העיכוב

73. (א) לא יעוכב אדם או כלי רכב מעל לזמן סביר הדרוש, בנסיבות המקרה, לביצוע הפעולה שלשמה הוקנתה סמכות העיכוב.

(ב) בכל מקרה, לא יעוכב אדם או כלי רכב לפרק זמן העולה על שלוש שעות; ואולם בעיכוב הקשור למספר רב של מעורבים, רשאי הקצין הממונה להאריך את משך העיכוב לפרק זמן נוסף שלא יעלה על שלוש שעות נוספות, מנימוקים שיירשמו.

יישום:

מנתוני השאלה יש יסוד סביר לחשד שסימונה עברה לבדה עבירת גניבה, ולכן אין לעכב מעבר לזמן סביר הדרוש לביצוע הבירור כאמור, ובכל מקרה לא ליותר מ-3 שעות.

חלופות ב' וג' אינן נכונות- אין להתבלבל עם סיטואציה שישנם מספר מעורבים שאז הקצין רשאי להאריך את משך העיכוב לפרק זמן נוסף שלא יעלה על 3 שעות.

חלופה ד' אינה נכונה- אם יש חשד לביצוע עבירה או שאותו אדם עלול לסכן את שלומו של אדם או הציבור או בטחון המדינה, רשאי השוטר לדרוש מהחשוד תלוות אליו לתחנה וזאת אם הזיהוי היה בלתי מספיק או שלא ניתן לחקור אותו במקום. במקרה דנן אין זה רלוונטי כיוון שמשך העיכוב (3 שעות) חלף. לכן על השוטר אזולאי לשחררה.

37 שמעון ולוי הועמדו לדין בבית המשפט המחוזי בירושלים בגין ביצוע בצוותא של עבירת גרימת חבלה חמורה. לוי ניהל הליך הוכחות שבסופו הורשע, ודינו נגזר בחודש ינואר 2019 לעומת זאת, שמעון הודה במיוחס לו בכתב האישום במסגרת הסדר טיעון, והורשע בעבירה המיוחסת לו על בסיס הודייתו בכתב האישום המתוקן בעניינו. לאחר שמיעת טיעונים לעונש, בחודש יולי 2018 גזר בית המשפט המחוזי בירושלים את דינו של שמעון. שמעון ערער לבית המשפט העליון, וטען כי בית המשפט פעל בחוסר סמכות בעת גזירת דינו.

האם צודק שמעון בטענתו?

- א. כן, משום שבית המשפט המחוזי לא היה רשאי לגזור את דינו של שמעון בטרם נגזר דינו של לוי, שותפו לביצוע העבירה.
- ב. לא, משום שעם הגשת כתב אישום מתוקן בעניינו של שמעון בלבד, רשאי היה בית המשפט המחוזי לגזור את דינו של שמעון בשלב זה.
- ג. כן, ובלבד ששמעון נקרא להעיד מטעם ההגנה במשפטו של לוי.
- ד. לא, ובלבד שהסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין מידת העונש.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 155 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

פסק דין של נאשם שהודה

155. (א) נאשמו כמה נאשמים בכתב אישום אחד ומהם הודו בעובדות שיש בהן כדי הרשעתם ומהם שלא הודו בכך, לא יגזור בית המשפט את דינם של הנאשמים שהודו לפני שנסתיים בירור המשפט של הנאשמים שלא הודו; ואולם –

(1) נאשם שהודה כך, והתובע או הסניגור מודיעים שהוא ייקרא להעיד במשפטם של יתר הנאשמים, לא יעיד אלא לאחר שנגזר דינו;

(2) בנסיבות מיוחדות שירשום בית המשפט רשאי הוא לגזור את דינו של הנאשם שהודה לפני סיום משפטם של האחרים.

(ב) לענין סעיף זה, גזירת דין - לרבות מתן צו מבחן ללא הרשעה או צו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה.

הכלל הוא שכאשר מדובר בנאשמים בכתב אישום אחד – אין לגזור את דינו של נאשם שהודה לפני סיום משפטם של הנאשמים שלא הודו.

החריגים:

דינו של נאשם שהודה ייגזר מיד (לפני סיום משפטם של הנאשמים שלא הודו):

1. בנסיבות מיוחדות.
2. אם נקרא לעדות במשפט של נאשם אחר.

יישום:

שמעון ולוי הועמדו לדין בבית המשפט המחוזי בירושלים- בגין ביצוע בצוותא של עבירת גרימת חבלה חמורה. אמנם לא נתון אם מדובר בהעמדה לדין של שניהם בכתב אישום אחד או לא, אך אין זה משנה לאור הנתון ששמעון הורשע בעבירה המיוחסת לו על בסיס הודייתו בכתב אישום מתוקן בעניינו.

שכן מנתון זה עולה כי דינו נגזר על סמך כתב אישום אחר ונפרד מלוי [הוגש כתב אישום מתוקן בעניינו של שמעון בלבד], ולא במסגרת אותו כתב אישום.

מכאן, ניתן היה לגזור את דינו אפילו שמשפטו של לוי המשיך והתנהל.

הרחבה- הסדר טיעון

- הסדר טיעון, הידוע גם בכינוי "עסקת טיעון", הוא הסדר בין רשויות התביעה לנאשם בהליך הפלילי.
- במסגרת הסדר הטיעון, מודה הנאשם בעובדות כתב האישום בתמורה להסכמה של התביעה להקלה מסוימת עם הנאשם - לרוב בתיקון כתב האישום, הפחתה או שינוי העבירות בהן הוא מואשם ו/או בהסכמה להקלה בעונש.
- יתרונותיו של הסדר הטיעון באים לידי ביטוי בכך שהוא חוסך זמן שיפוטי רב ומשאבים רבים לרשויות התביעה, הסגוריה ולנאשם עצמו.
- בית המשפט אינו צד להסדר הטיעון ואינו מחויב בו. עם זאת, ככלל, בית המשפט יקבל את ההסדר אליו הגיעו הצדדים מבלי להתערב בו. רק במקרים של חוסר סבירות קיצוני, יסרב בית המשפט לקבל את ההסדר שהוגש לו על-ידי הצדדים.
- אם ניתן גזר דין כנגד נאשם במסגרת הסדר הטיעון, התביעה תוכל לערער עליו בנסיבות חריגות. והנאשם מצידו יוכל לערער על העונש אם הוא יצביע על שינוי בנסיבות ואין הוא מוגבל לנסיבות חריגות ויוצאות דופן. (פלוגי נ' מדינת ישראל).

38 אפרים נעצר בחשד לביצוע עבירה של החזקת נשק החשוד כגנוב. לאחר שהיה עצור במשך 23 שעות הורה בית משפט השלום על שחרורו ממעצר, וקבע כי לא היה יסוד למעצרו. כחודשיים לאחר מכן הוגש נגדו כתב אישום בגין אותה עבירה. בתום ההליך הפלילי שהתקיים בעניינו זוכה אפרים מהאישום המיוחס לו מחמת הספק.

מה הדין?

- א. אפרים עשוי להיות זכאי לקבלת פיצוי כספי, לנוכח קביעת בית משפט השלום כי לא היה יסוד למעצרו.
- ב. אפרים עשוי להיות זכאי לקבלת פיצוי בתום ההליך רק אם קבע בית המשפט כי הגשת כתב האישום נעשתה במצב קיצוני של אי-סבירות בולטת.
- ג. אפרים לא יהיה זכאי לפיצוי כספי.
- ד. אפרים לא יהיה זכאי לפיצוי משום שזכות זו אינה קיימת למי שהיה עצור פחות מיממה.

הועדה הבוחנת כיוונה לחלופה ג'.

במסגרת ההשגות התקבלה גם חלופה א' כחלופה נכונה

הועדה הבוחנת התייחסה לפיצוי לפי הסעיפים מטה- סעיף 38 לחסד"פ (אכיפה מעצרים) ו- 80 לחוק העונשין.

סעיפים 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 ; סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

ס' 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים) - פיצוי בשל מעצר.

38. (א) נעצר אדם ושחרר בלא שהוגש נגדו כתב אישום, ומצא בית המשפט שלא היה יסוד למעצרו, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי האדם, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לו פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו בסכום שיקבע בית המשפט.

ס' 80 לחוק העונשין - הוצאות ההגנה מאוצר המדינה

בית המשפט יהיה רשאי לצוות על תשלום פיצויים לנאשם על מעצרו/ מאסרו בהתקיים כל התנאים: הנאשם זוכה או שהאישום בוטל בהסכמת הצדדים, המשפט נפתח שלא על דרך קובלנה (הגשת כ"א), לא היה יסוד לאשמה או שיש נסיבות אחרות המצדיקות את פיצוי הנאשם.

יישום:

בעניינו הנאשם היה עצור ושחרר כי לא היה יסוד למעצרו, לאחר מכן הוגש כנגדו כתב אישום, מה שמעיד שכן היה יסוד למעצרו, כתב האישום זיכה את הנאשם מחמת הספק, לכאורה אם הזיכוי הוא מחמת הספק אין הנאשם זכאי לפיצויים מכיוון שלפי לשון החוק יש צורך בכך שלא היה יסוד לאשמה (בעניינו, מחמת הספק)

מאחר והפסיקה הרחיבה את היריעה, התקבלה גם חלופה א':

ע"פ 4466/98 ראמי דאבש נ' מד"י- הזכות של הנאשם שיצא זכאי לקבל מן המדינה לפי סעיף 80 לחוק העונשין פיצוי כוללת זיכוי מחמת הספק.

ע"פ 5097/10 גל (אשר) בוגנים נ' מד"י- הזכות לפיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין במקרה שהוגש כתב אישום או לפי סעיף 38 לחסד"פ במקרה שמדובר במעצר שלאחריו לא הוגש כתב אישום, אינה מונעת מנאשם שזוכה זיכוי

מוחלט או זיכוי מחמת הספק לתבוע את נזקיו גם מכוח העילות הנזיקיות הכלליות.

הרחבה- פיצוי כספי לחשוד

פיצוי על ידי המדינה בשל מעצר מבלי שהוגש כתב אישום

1. לא הוגש כתב אישום
2. לא היה יסוד למעצרו/קיימות נסיבות אחרות המצדיקות את פיצוי

ביהמ"ש רשאי לצוות על פיצוי שישולם מאוצר המדינה.

פיצוי על ידי המתלונן בשל מעצר בעקבות תלונת סרק

1. המעצר היה עקב תלונת סרק שהוגשה שלא בתום לב
2. ניתנה למתלונן הזדמנות לטעון טענותיו.

רשאי בית המשפט לחייב את המתלונן, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון טענותיו לענין זה, לשלם, למי שנעצר, פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו.

בענייננו, אפרים נעצר ושוחרר, ולאחר חודשיים הוגש בעניינו כתב אישום, ולכן אינו נכנס בהגדרת הסעיף ומכאן שאינו זכאי לקבל פיצוי בגין מעצרו.

39 איציק הורשע בבית המשפט המחוזי בעבירת תקיפה חמורה ודינו נגזר. איציק ערער לבית המשפט העליון על פסק הדין, אולם לא התייצב לדיון בערעור. בית המשפט העליון דחה את ערעורו בשל אי-התייצבותו. איציק הגיש בקשה לביטול פסק הדין בערעור.

באיזה מהמקרים הבאים עשויה הבקשה להתקבל?

א. אם ייווכח בית המשפט כי הייתה סיבה מוצדקת לאי-התייצבותו של איציק לדיון בערעור, ובלבד שהבקשה לביטול פסק הדין הוגשה בתוך 15 ימים מיום שהומצא לאיציק פסק הדין או במועד מאוחר יותר בהסכמת בית המשפט.

ב. אם סבר בית המשפט שביטול פסק הדין דרוש כדי למנוע עיוות דין, ובלבד שהבקשה לביטול פסק הדין הוגשה בתוך 30 ימים מהיום שהומצא לאיציק פסק הדין או במועד מאוחר יותר בהסכמת הפרקליטות.

ג. אם סבר בית המשפט שביטול פסק הדין דרוש כדי למנוע עיוות דין, ובלבד שמצא כי הייתה סיבה מספקת לאי-התייצבותו של איציק לדיון.

ד. אם ייווכח בית המשפט כי הייתה סיבה מוצדקת לאי-התייצבותו של איציק לדיון בערעור, ובלבד שפסק הדין בבית המשפט המחוזי לא ניתן בעקבות הודייתו בכתב האישום במסגרת הסדר טיעון.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 208א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

ביטול דחיית הערעור

208א. (א) נדחה ערעורו של נאשם בשל אי-התייצבותו יבטל בית המשפט את ההחלטה על דחיית הערעור וישמע את הערעור אם נוכח, על פי בקשת המערער, כי הייתה סיבה מוצדקת לאי התייצבות המערער או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

(ב) בקשה לפי סעיף זה תוגש תוך חמישה עשר ימים מיום שהחלטת הדחיה הודעה למערער או תוך מועד מאוחר יותר שהסכים לו בית המשפט.

הרחבה- אי התייצבות בעלי דין בהליך של ערעור. סעיף 208- הכלל- הדיון בערעור יהיה בפני בעלי הדין.

התייצבות המערער	התייצבות המשיב	מה תהיה התוצאה מבחינת ביהמ"ש?
לא התייצב	התייצב	מחיקת הערעור
התייצב	לא התייצב	דיון בערעור ובירורו על סמך טיעוני

40 נגד יאיר הוגש כתב אישום ולצידו בקשה למעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. סנגורו של יאיר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, אך טען כי יש להורות על חלופת מעצר או על מעצרו בדרך של איזוק אלקטרוני, חלף מעצר מאחורי סורג וברית.

באילו מהנסיבות הבאות לא יוכל כלל בית המשפט לקבל את בקשת הסנגור?

- א. בנסיבות שבהן מרצה יאיר באותה עת עונש של מאסר בפועל בגין הרשעתו בעבירה אחרת.
- ב. בנסיבות שבהן כתב האישום מייחס לאיציק עבירת רצח, למעט אם שוכנע, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי בנסיבות המקרה ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני.
- ג. בנסיבות שבהן איציק הודה במיוחס לו בכתב האישום.
- ד. בנסיבות שבהן לאיציק עבר פלילי הכולל הרשעה בעבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק קר או חם.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיפים 21, 22 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים)

בשלב העתירות- גם חלופה א' הוכרה כתשובה נכונה

חלופה א' גם היא נכונה- כי במקרה בו שוהה אדם במאסר לאחר שנשפט, ושב לעשות עבירה, אין בית המשפט יכול להורות על מעצר באיזוק אלקטרוני, זאת מאחר ויש גזר דין בעניינו המורה על המאסר מאחורי סורג וברית.

מעצר לאחר הגשת כתב אישום

21. (א) הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, ובכלל זה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, אם נתקיים אחד מאלה:

(1) בית המשפט סבור, על סמך חומר שהוגש לו, כי נתקיים אחד מאלה:

(א) קיים יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם או אי-מעצרו יביא לשיבוש הליכי משפט, להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר, או יביא להעלמת רכוש, להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת;

(ב) קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה;

ס' 22 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים) - החלטה על מעצר בפיקוח אלקטרוני:

ככלל, יכול בית המשפט להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני כחלופה למעצר מאחורי סורג וברית, אם מצא שמתקיימים התנאים למעצר וכי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה.

ראיות לכאורה, עילת מעצר ושלא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של ערובה. (הפקדת כסף)

לכלל זה ישנו חריג- הקובע כי בעבירות המנויות בסעיף 21(א)(1)(ג), בעניינו עבירת הרצח,

יכול בית המשפט להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני, אם מטעמים מיוחדים שיירשמו.

יישום:

סעיף 22(ב) לעיל מונה רשימה של עבירות מיוחדות שבגין בית המשפט לא יורה על מעצר בפיקוח אלקטרוני. ביניהן – עבירות המקימות חזקת מסוכנות, עבירות הקשורות בארגוני פשיעה, שהיה בלתי חוקית בישראל.

חלופה ב' היא הנכונה כיוון בנסיבות שבהן כתב האישום מייחס לאיציק עבירת רצח (המנויה בסעיף 21(א)(1)(ג)(1) עבירה שדינה מאסר עולם) בית המשפט אינו רשאי להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני.

חריג- אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי בנסיבות המקרה ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני.

לסיכום:

הנאשם עומד בתנאים למעצר באיזוק אלקטרוני, מאחר ומדובר בעבירת רצח, בית המשפט צריך ליתן טעמים מיוחדים.